KNJIŽNICA EDVARDA KARDELJA V CE

REČICA OB SAVINJI · MOZIRJE

Savinjske NOVICE

Leto XXI
Številka 3
Marec 1989

Cena 1700 din

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Mozirje

LJUBNO · GORNJI GRAD

Kaj prinašajo novosti v slovenski ustavi

V teh dneh se pričenjajo prve razprave o novostih v slovenski ustavi. Gre za 51 amandmajev, ki zadevajo družbeno-ekonomsko in politično ureditev. Predlagane ustavne rešitve ne pomenijo celovite ureditve družbeno-ekonomskega in političnega področja. To je naloga nove ustave. Kljub temu pa tudi v tej fazi sprememb ostaja dovolj prostora za iskanje izvirnih rešitev predvsem na političnem področju.

Republiška ustavna komisija je imela najmanj dela z ekonomskimi spremembami v ustavi. Že pri ocenjevanju dopolnil k ustavi SFRJ je bilo sprejeto stališče, da so to najradikalnejše spremembe po uvedbi samoupravljanja leta 1950. Zato je ustavna komisija večji del teh dopolnil prepisala iz zveznih amandmajev in v delovnem osnutku slovenske ustave na tem področju niso predlagane pomembnejše spremembe.

Več maneverskega prostora je ostalo ustavni komisiji pri oblikovanju dopolnil na političnem področju. Tu je komisija ponudila nekatere bistvene spremembe dosedanje ureditve.

Najprej se je lotila samoupravnega organiziranja. Delovni osnutek izhaja iz svobode in prostovoljnosti takega organiziranja. Obvezno je ustanavljanje sisov na enakih področjih, kot jih določa zvezna ustava (izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvo in socialna politika). Po mnenju ustavne komisije gre tu za pomembne družbene potrebe, ki ne morejo biti odvisne predvsem od interesov vsakega posameznega podjetja. Tudi na teh petih področjih, kjer je ustanavljanje sicer obvezno, se lahko za več dejavnosti ustanovi skupna oblika organiziranja na ravni občine, regije in republike. Možne so tudi druge oblike interesnega organiziranja, ki ne bi bile le kopije sisov.

Pri financiranju družbenih potreb je republiška ustavna komisija kot inačico predlagala, da bi lahko za nujne potrebe družbene reprodukcije, ki so določene z družbenim planom Slovenije, razpisali obvezno javno posojilo. Ta pravica ostaja le republiki, saj občine s svojimi akti ne morejo razpisti takega posojila. Ta obveznost naj bi se po novem nanašala tudi na občane in ne le na gospodarske subjekte.

Kar zadeva republiški proračun, naj bi se ta v prihodnje uporabljal tudi za uresničevanje razvojne politike, določene z družbenim planom Slovenije.

Po novem naj bi imela republika tudi nekatere nove pristojnosti. Te se nanašajo na prostorsko ureditev, urejanje in uporabo stavbnih zemljišč, urejanje in izkoriščanje zemljišč in stvari v splošni rabi, stanovanjsko graditev, otroško varstvo in socialno skrbstvo ter telesnokulturno dejavnost, sistem državne uprave, izvolitev in razrešitev sodnikov za prekrške, odvetništvo, notariat ali drugo pravno pomoč in referendum.

Največ dela je imela ustavna komisija z volilnim in delegatskim sistemom.

Tako sta pri oblikovanju delegacije za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine dani dve različici. Po prvi so možne neposredne in tajne volitve, po drugi pa obstaja možnost delegiranja. Če bi ohranili delegiranje, je v ustavi dana tudi možnost, da bi namesto zamenljivih delegatov uvedli stalne s štiriletno mandatno dobo. Delegati v zbor občin in zbor združenega dela republiške skupščine bodo voljeni na neposrednih in tajnih volitvah. Nespremenjen ostaja način volitev v družbenopolitične zbore občinske skupščine, medtem ko je za ta zbor republiške skupščine predlagano neposredno, splošno in tajno glasovanje. Kandidate za ta zbor je mogoče določiti izmed članstva in ne le iz ustreznega organa družbenopolitične organizacije.

Glede volitev predsednika in člana slovenskega predsedstva je ustavna komisija predlagala tri različice. Skupne značilnosti vseh treh so, da predstavljajo predsedstvo predsednik in šest članov predsedstva, predsednik RK SZDL in CK ZKS pa nista več člana predsedstva po položaju. Predsednik predsedstva se voli za štiri leta in ne more biti ponovno izvoljen.

Po prvi različici naj bi člane predsedstva tako kot do sedaj volile občinske skupščine, predsednika predsedstva pa bi zbori republiške skupščine volili izmed članov predsedstva. Po drugi različici naj bi predsednika in člane predsedstva volila republiška skupščina na skupni seji. Po tretji pa naj bi predsedstvo izvolili z neposrednim, splošnim in tajnim glasovanjem.

Na področju človekovih pravic je ustavna komisija tudi pripravila nekaj novosti. Pri poudarjanju enakopravnosti ljudi je komisija zapisala, da so ljudje enaki v pravicah in dolžnostih, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, veroizpoved, politična ali drugačna prepričanja, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli osebno ali drugo okoliščino. Takšna določba je v skladu z mednarodnim paktom o človekovih pravicah, ki ga je Jugoslavija ratificirala 1971 leta. Opozoriti je treba, da zvezna dopolnila niso na tem področju prinesla nobenih sprememb.

V Sloveniji naj bi tudi odpravili smrtno kazen. Dana je še alternativa, po kateri bi se lahko predpisala in izrekla smrtna kazen le za najhujše oblike kaznivih dejanj v času vojne.

Po novem naj bi bilo izpovedovanje vere svobodno in torej ne bi bilo več določeno, da je vera človekova zasebna stvar.

To so le nekatere dopolnitve, ki jih prinaša delovni osnutek dopolnil k slovenski ustavi. Ustavna razprava naj bi potekala do 15. junija, tako da bi do konca junija zbori slovenske skupščine določili predlog, julija pa naj bi sprejeli dopolnila k slovenski ustavi.

Letošnja smučarska sezona na Golteh je bila katastrofalna. Letos so zabeležili le 12 smučarskih dni, v povprečni zimi pa jih sicer beležijo 144. Prejšnja leta se je na Golteh smučalo povprečno 60.000 do 80.000 smučarjev v celi sezoni, letos pa le slabih 10.000. Še najmanjši je bil izpad pri prenočitvah in gostih, čeprav je bilo tudi tu veliko odpovedi. Za tiste goste, ki pa so kljub pomanjkanju snega prišli, so bili stroški dosti višji kot običajno, ker je bilo potrebno zanje pripraviti nadomestne programe na področju izvenpenzionskih uslug.

Končno pripeljali opremo za dvosedežnico

Čeprav je trinajstica nesrečna številka pa je bila 13. marca letošnjega leta srečen dan za delavce RTC Golte, kajti tega dne je na Golte končno prispela vsa oprema, ki je potrebna za dokončno postavitev nove dvosedežnice Smrekovec. Kot vemo, bi moral izvajalec del UNIOR iz Zreč to opremo pripeljati že pred meseci, kajti po pogodbi je bilo predvideno, da bi morala dvosedežnica, ki bo povezala Golte in Stare stane, obratovati že letošnjo zimo. Da se to ni zgodilo, so bile po besedah predstavnikov Uniorja iz Zreč krive težave pri uvozu reduktorja.

Kakorkoli že, vsa oprema je končno na svojem mestu. Takoj po dostavitvi opreme so se lotili montaže dvosedežnice. Na Golteh računajo, da bodo tehnični prevzem opravili že do konca marca, tako da ni več nobenega vzroka, da dvosedežnica naslednjo smučarsko sezono ne bi obratovala. Nova dvosedežnica bo zelo povečala zmogljivosti žičničarskih naprav na smučiščih, s tem pa se bodo bistveno zmanjšale vrste in čakalna doba za vstop na posamezne žičničarske sisteme.

R. P.

Za mlade na kmetih se ni bati

Dolga leta smo z grenkobo ugotavljali, da postajajo naše kmetije vse bolj zapuščene in neprivlačne. Mladi so trumoma odhajali v tovarne v prepričanju, da si bodo tam rezali debelejši, predvsem pa na lažji način zaslužen kos kruha. Na domačijah so ostajali ostareli, največkrat za delo nesposobni starčki, ki so se zaman spopadali s hektarji zemlje, ki je ostala največkrat neobdelana. Na tak način je bila zapisana propadu prenekatera kmetija.

Da temu ni več tako, so dokazale ekipe aktivov mladih zadružnikov iz Nove Štifte, Gornjega grada, Šmihela, Ljubnega ob Savinji, Luč, Solčave in Poljane, ki so se udeležili kviza »Mladi in kmetijstvo«. Letošnje leto so ga organizirali člani aktiva iz Gornjega grada. Vsi tekmovalci so pokazali obilo strokovnega znanja zavedajoč se, da je bodočnost kmetijske dejavnosti v njihovih rokah. Zmagovalna ekipa je bila znana šele po krogu dodatnih vprašanj. Največ zbranosti je pokazala ekipa AMZ iz Luč in tako zmagala z minimalno prednostjo pred ekipo iz Nove Štifte. Za zmagovalno ekipo so nastopili Simona Germelj, Jožica Mlačnik in Alojz Robnik. Ta ekipa bo tudi zastopala mozirske aktive na regijskem tekmovanju, ki bo v Soštanju.

Priznanja in lepe knjižne nagrade je podelil direktor ZKZ Mozirje ing. Alojz Plaznik, ki se je vsem sodelujočim zahvalil za trud, ki so ga vložili in jih hkrati pozval, naj nadaljujejo začeto delo, zakaj zemlja zna ceniti ljubezen in trud. Ves znoj in vsa skrb za njo sta poplačana s tisočerimi sadovi.

EDI MAVRIČ

Kje so razpisi za vpis?

Prejšnja leta je bil običaj, da je dnevno časopisje objavilo razpis za vpis v šole. Letos se je Izobraževalna skupnost Slovenije iz varčevalnih vzrokov odločila, da tega ne bo storila.

Zato je razpis letos izšel v »Poročevalcu« Izobraževalne skupnosti Slovenije, v njem pa so predstavljene možnosti za vpis v prve letnike srednjega šolstva, za vpis v začetne letnike višjega in visokega izobraževanja, za sprejem v dijaške in študentske domove na vsem območju Slovenije ter možnosti za sprejem v srednje vojaške splošne in strokovne šole in vojaške akademije v vsej državi.

En izvod tega razpisa bodo dobili vsi osmošolci in srednješolci, ki zaključujejo 4. letnike. Vprašanje pa je, če je to dovolj, saj možnosti o vpisu na različne šole zanimajo tudi tiste, ki imajo otroke šele v npr. šestem ali sedmem razredu, pa delavce v organizacijah združenega dela, ki želijo študirati ob delu ali pa na primer nezaposlene. Tem ne preostane drugega, kot da se napotijo na občinske skupnosti za zaposlovanje, kjer bodo dobili vse informacije. Bili so tudi predlogi, da bi omogočili nakup razpisa v kioskih, vendar so padli v vodo zaradi premajhnega števila natisnjenih razpisov.

Prav je, da se tudi na tem področju varčuje, vendar pa se v tem primeru postavlja pod vprašaj ustrezno kvalitetno in učinkovito informiranje na tako pomembnem področju kot je izobraževanje.

Torej, če vaš osmošolec ne bo prinesel domov posebne številke »Poročevalca«, vam bodo na šolah, izobraževalnih centrih, delavski univerzi in skupnosti za zaposlovanje radi priskočili na pomoč.

Če bo kdo kljub vsemu ostal brez informacij o razpisu, se lahko obrne na Izobraževalno skupnost Slovenije v Ljubljani na Aškerčevi 9.

R. P.

Če je že premalo snega za smučanje, je pač potrebno ujeti žarke sonca. Na terasi hotela na Golteh je bilo letos za to dovolj priložnosti.

Slovenija
Moja dežela.

Za enotno očiščevalno akcijo

Društvo za varstvo okolja občine Mozirje je sprožilo pobudo, da bi letos pristopili k očiščevalnim akcijam po posameznih krajih bolj organizirano kot prejšnja leta. Spomladanske očiščevalne akcije sicer organizirajo skorajda v vseh krajevnih skupnostih, vendar so omejenega dometa, ker se v njih vključujejo le nekatere organizacije in društva. Čisto in zdravo okolje pa je gotovo želja in potreba slehernega prebivalca naše doline. Dosedanje očiščevalne akcije so ležale predvsem na ramenih šolske mladine, kot da so oni tisti, ki onesnažujejo okolje. Njihov prispevek pri teh akcijah je bil velik, toda na primer sanacija črnih odlagališč, kjer se nahajajo cele avtomobilske karoserije, štedilniki, pralni stroji itd., je za otroške roke gotovo prevelik zalogaj.

Zato naj bi Društvo za varstvo okolja in socialistična zveza poskrbela za enotno akcijo v celi občini, katere bi se udeležilo čim večje število krajanov, članov lovskih in ribiških družin, turističnih društev in vsi drugi, ki so kakorkoli povezani z varovanjem našega okolja. Obvezno pa bi bilo potrebno vključiti tiste delovne organizacije, ki razpolagajo z mehanizacijo, katera lahko hitro in učinkovito pripomore k odstranjevanju predmetov, ki ne bi smeli imeti svojega mesta v naravi.

Kar nekaj načrtov je bilo že narejenih, kako naj bi se lotili saniranja črnih odlagališč. Teh pa je vedno več in čedalje večja so, ugotavljajo člani Društva za varstvo okolja. Zato je zadnji čas, da tudi s takimi akcijami storimo kaj za njihovo odstranitev.

Letošnja zima ni poskrbela niti za to, da bi te črne lise na našem ponosu, prekrila s snegom. Vseskozi so nam bile na očeh. Storimo vendarle nekaj za to, da bomo našim naslednikom pustili kolikor toliko čisto okolje, saj oni ne morejo tako hitro čistiti okolja, kot ga lahko odrasli zasvinjajo.

R. P.

SN objavljajo

	Str.
Kaj prinašajo novosti v slovenski ustavi **Pričenja se javna razprava**	1
Čebelarji so zaskrbljeni **Lani izgubili skoraj četrtino družin**	2
»Poroka« bi morala uspeti **Bomo dobili močnega nosilca turizma**	3
Zajezitev Lučnice popolnoma nesprejemljiva **Razburjenost Lučanov je upravičena**	4
»Iskrenost ni vedno najboljša pot« **Zgodba 99-letnega Jožeta Žibovta**	5
Rekordno število košarkašev **Kar 15 ekip na sindikalnem prvenstvu**	7
Vinogradi v naši dolini **Naši predniki so pridelovali dobro vino**	8

Nasveti sadjarjem

Pomlad se prebuja in z njo prihajajo številna opravila, katera morajo opraviti sadjarji, če želijo, da bo drevje zdravo in da bo dobro obrodilo. Zato smo zaprosili znanega strokovnjaka za sadjarstvo Vlada Miklavca za nekaj kratkih strokovnih napotkov, ki bodo v teh dneh prišli sadjarjem še kako prav.

Gnojenje

Pred zimo ali v zimi gnojimo na zalogo s fosforjem (P) in kalijem (K) torej z umetnim gnojilom brez dušika (N). Če pa takega gnojila ni mogoče dobiti, potem gnojimo s takim nitrofoskalom (NPK), ki ima čim manj dušika. Zelo solidno je razmerje N : P : K 5 : 20 : 10 ali temu podobno in sicer 300 do 500 kg na hektar. Gnojilo potrosimo po vsej površini, ne samo okrog posameznega drevesa.

Spomladi dognojujemo z dušičnim gnojilom kalkamonom v treh rahlih obrokih. Prvi obrok vržemo v času, ko se začno napenjati brsti (marec), zadnjega pa koncem maja skupno do največ 300 kg na hektar odvisno od tega, s kakšnim gnojilom smo uspeli gnojiti pred zimo.

Dušično gnojilo vselej trosimo tik pred dežjem ali v dežju, še bolje pa je, če ga lahko zadelamo v zemljo. S trosenjem tega gnojila ob sončnem vremenu izgubimo porecejšen del dušika.

Zaščita proti boleznin in škodljivcem

Zapomni si:

VSA SREDSTVA PROTI RASTLINSKIM BOLEZNIM SO FUNGICIDI

VSA SREDSTVA PROTI RASTLINSKIM ŠKODLJIVCEM SO INSEKTICIDI

Ob koncu zime, vendar pred začetkom brstenja, sadno drevje temeljito oblijemo z mešanico **FOLIDOL OLJA 0,5%** (1/2 dcl na 10 litrov vode) in enega od bakrenih sredstev 0,3% (3 dkg na 10 litrov vode). Čim se začno brsti odpirati, ne smemo več škropiti s to mešanico!

Da bi zavarovali sadno drevje pred okužbo s škrlupom, škropimo do cvetenja s tkzv. preventivnimi (kontaktnimi) fungicidi med katere spadajo: **KAPTAN, ORTOCID, DELAN, DITAN M-45, VENTURIN.** Slabša kontaktna fungicida sta **CINEB IN ANTRAKOL.**

Če je nasad okužen s pajkom, primešamo k temu škropivu tudi enega od insekticidov proti pajku: **NISORUN, APOLO, ANIMERT!** Če uporabimo **NISORUN** ali **APOLO** en teden do 14 dni pred cvetenjem, potem imamo mir pred pajkom vse leto. Ta sredstva pa sta izredno draga. Če ni nujne potrebe, ne uporabljaj strupov proti pajku ker z njimi uničiš tudi vse njegove naravne sovražnike, s tem pa lahko povzročiš pravo invazijo pajka.

Po cvetenju uporabimo enega od tako imenovanih kurativnih ali sistematičnih fungicidov: **BAJKOR, ENOVIT, BENLEYT, BENOMIL,** novejša pa sta **TOPAS IN TRIDAL.** Naziv kurativno pomeni, da ta sredstva zdravijo že obolelo rastlino (škrlup) ker prodro v rastlinski sok. Prvi štirje našteti fungicidi so tipični kurativci, medtem ko imata TOPAS in TRIDAL preventivni in kurativni učinek, to pomeni, da preprečujeta okužbo s trosi škrlupa in tudi zdravita že obolelo rastlino, pa jim zato ni treba dodajati enega od preventivnih (kontaktnih) fungicidov.

Maj je zelo pomemben za razvoj škrlupa (ob topli in zgodnji pomladi že tudi april). Zato škropimo vsak teden do začetka junija s prej navedenimi fungicidi, samo po potrebi pa dodajamo še insekticide proti pajku in ušem.

Koncem junija obvezno škropimo proti prvi generaciji jabolčnega zavijača (črvivost sadja) z insekticidi **LEBAJCID** ali pa **ZOLON.** To ponovimo pri drugi generaciji zavijača zadnje dni julija.

Od srede julija dalje škropimo samo vsake 14 dni ali tri tedne (odvisno od vremena) z enim od kontaktnih fungicidov, ki mu lahko samo po potrebi dodamo enega od insekticidov proti pajku.

Za vsa sredstva, tako fungicide kot insekticide velja pravilo, da jih je treba menjavati, ker ob stalni uporabi istih sredstev postajajo bolezni in škodljivci odporni proti njim.

Med vrsto varnostnih ukrepov za zaščito pred eventuelno zastrupitvijo naj opozorim zlasti na upoštevanje karenčne dobe, ki je predpisana v navodilih za vsako kemično sredstvo za varstvo rastlin posebej. To pomeni, če je za neko strupeno sredstvo predpisana karenčna doba 35 dni, potem smemo zadnje škropljenje opraviti najmanj 35 dni pred obiranjem pridelka, ki smo ga škropili.

Uspehi v sadjarjenju so torej odvisni od:

— pravilne in vsestranske prehrane sadnega drevja s tremi osnovnimi hranilnimi snovmi t.j. dušikom, fosforjem in kalijem. Zelo se lahko maščuje pretirano gnojenje z dušikom ali celo gnojenje s samim dušikom, brez fosforja in kalija. Rezultat takega gnojenja bodo izredno dolgi enoletni poganjki brez rodnega brstja.

— redne, vendar razumne uporabe zaščitnih sredstev. Sproti zasleduj navodila o času posameznih škropljenj in uporabi določenih sredstev. Ti podatki se redno objavljajo v dnevnem časopisju in v strokovnih nasvetih v radiu.

— še zlasti pa je uspeh odvisen od pravilne rezi za vsako vzgojno obliko in za vsako vrsto sadnega drevja posebej. Strokovna pravila so več ali manj znana, lažje pa jih je demonstrirati s škarjami v rokah ob drevesu, kot pa tekstualno opisati.

Pa vseeno naj na kratko opozorim na nekatera osnovna pravila rezi vsaj pri jabljani, ki je najpogostejše drevo v naših vrtovih.

Z uvajanjem šibko rastočih podlag, na katere so cepljene različne sorte jablan, se je način rezi bistveno spremenil. Na takih drevesih ne vzgajamo več stranskih ogrodnih vej, ampak oblikujemo rodni les po vsej dolžini debla (voditeljice). To pa bomo dosegli, če bomo z rezjo ali pa s privezovanjem prisilili k rasti v vodorani legi vse mladice, ki bodo pognale iz debla. Za takšno upogibanje so najugodnejši enoletni poganjki v debelosti svinčnika. Pregoste poganjke, ki zgoščujejo krošnjo in ki niso dovolj osvetljeni pa odrežemo v celoti. Temu pravimo poletna vzgoja ali zelena rez (junij, julij), brez katere v sodobnem sadjarjenju ne moremo pričakovati optimalnih rezulatov.

Če ne bomo ravnali tako in če bomo preko leta dovolili nemoteno rast navpičnih (vodenih) poganjkov, potem bomo vsako pomlad narezali obilico vejevja, zaman pa bomo pričakovali plodov, drevo pa se bo na vsako močnejšo rez odzvalo s še močnejšim prirastom novega neplodnega vejevja.

Zelo pogosta napaka, ki jo je mogoče videti v vrtičkarskih nasadih je prikrajševanje enoletnih poganjkov. Iz vsake tako prikrajšane mladike požene vedno več novih mladik, drevo pa postaja vse bolj podobno gosti metli brez vsakih cvetnih nastavkov.

Zato ponavljam: Vsaka enoletna mladica v približni debelosti svinčnika, ki smo jo že pred mesecem majem z rezjo ali privezovanjem prisilili k rasti v vodoravni legi in ki je dovolj osvetljena, bo skoraj zagotovo zarodila že v prihodnjem letu. Količina in kakovost pridelka pa bo seveda odvisna tudi od prehrane in zaščite sadnega drevja.

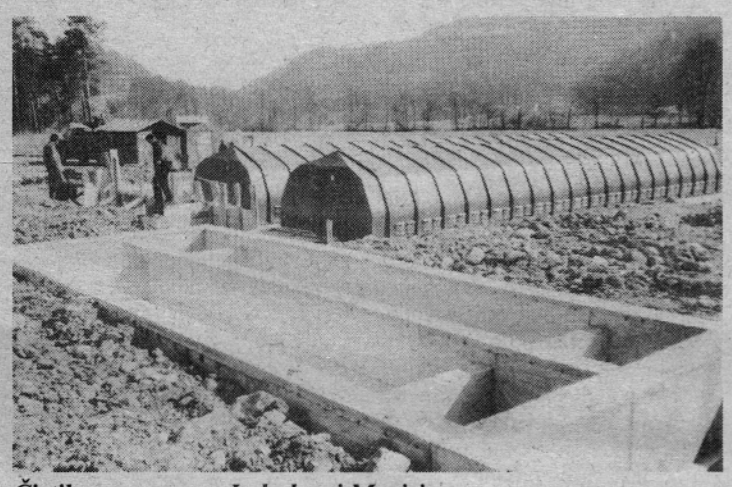

Čistilna naprava v Lokah pri Mozirju.

Pospešena gradnja čistilne naprave

Gradnja kolektorskega sistema od Nazarij do Mozirja in naprej do Lok bo kmalu sklenjena. V Lokah namreč pospešeno gradijo čistilno napravo. Sama naprava je že postavljena, sedaj gradijo še zadrževalni bazen, ki je potreben zaradi mešanega sistema kanalizacije, saj se bodo vanj stekale odpadne in meteorne vode. Čistilna naprava bo dokončno zgrajena v mesecu dni, temelji pa na »bio-disk« sistemu. V tem obdobju bodo postavili dve enoti tega sistema, njegova prednost pa je v tem, da ga lahko po potrebi dograjujejo.

Sistem naj bi namenu izročili septembra ob prazniku občine Mozirje, do takrat pa dela seveda ne bo zmanjkalo.

Najprej bodo na kolektor napeljane odpadne vode iz gospodarstva, ki se sedaj še stekajo v Savinjo, nato pa bodo na vrsti še priključitve ostale kanalizacije. Glavna naloga bo poslej zagotovo nadaljnji razvoj sekundarne kanalizacije. Investitorske posle vodi Komunala Mozirje, investitorji pa so Območna vodna skupnost, referendumski program in v manjši meri krajevna skupnost Nazarje in Mozirje.

Če se bodo nevarne bolezni čebel še naprej tako hitro širile, bodo čebelnjaki prav kmalu ostali brez čebel.

Čebelarji so zaskrbljeni

Na letni skupščini občinske zveze čebelarskih družin občine Mozirje, ki je bila v soboto, 14. marca sta tako temeljito poročilo izvršnega odbora kakor tudi razprava sama izzvenela v eno samo skrb za nadaljnjo usodo čebelarstva v naši dolini. Čebelarji so vse bolj nemočni pred nezadržnim pohodom varoje, ki je že v lanskem letu temeljito zdesetkala število čebeljih družin. Nekatera območja v naši bližini so ostala popolnoma brez čebel, vse bolj pa ta nevarnost grozi, da se bo to zgodilo tudi pri nas, če se te nevarne bolezni čebel ne bo dalo uspešno zaustaviti. Najhuje so prizadete čebelarske družine na Rečici in v Mozirju. Bolezen pa se nezadržno širi tudi v zgornjem delu doline. Skupno je lansko leto padlo v občini 567 panjev, od tega 180 na Rečici, 170 v Mozirju, 68 v Gornjem gradu, po 56 v Kokarjih in na Ljubnem, v Solčavi 18 in v Lučah 16 čebeljih družin. Skupno so čebelarji izgubili skoraj četrtino družin. Mnogi čebelarji so izgubili vse družine, nekateri tudi po 40 panjev, kar je izredno velika materialna škoda. Čebelarji so obupani, ker kljub dragim zdravilom ni posebnega uspeha. Niti dobro sodelovanje z veterinarsko službo, niti skrbno zdravljenje čebel ne zaležejo, čeprav so za zdravila potrošili kar precejšna finančna sredstva. Upajo lahko le, da bodo v tem letu dobili nova zdravila, ki bodo proti tej nevarni bolezni učinkovitejša. Pritožujejo se tudi nad ceno sladkorja, ki je za preživetje čebel neobhoden. Je pa cena sladkorja, ki ga za krmljenje čebel ogromno porabijo, v primerjavi s ceno medu previsoka. Kljub tem tegobam pa se čebelarji lahko pohvalijo s pomembnimi uspehi. Zadrugi so v preteklem letu oddali preko 20 ton medu. Dobro skrbijo za vzgojo podmladka, saj uspešno vodijo čebelarske krožke na osnovnih šolah v Mozirju in na Ljubnem, prizadevajo pa si, da bi zaživeli tudi v Gornjem gradu in v Lučah. Pozabiti ne smemo na pomen čebelarstva za kmetijstvo, saj preko opraševanja vpliva tudi na večji pridelek poljščin in sadja. Vsi čebelarji so povezani v sedem čebelarskih družin. So vzgled dobre organiziranosti. Njihova srečanja tekom leta so v glavnem namenjena strokovnemu usposabljanju in izmenjavi izkušenj proti čebeljim boleznim. Trenutno je v sedmih družinah včlanjenih 245 čebelarjev, ki posedujejo preko 2700 panjev.

Zaželimo jim, da bi se v tem letu uspešnejše zoperstavili tegobam v zvezi s čebeljimi boleznimi, da bi vztrajali pri prenašanju svojih bogatih izkušenj na mlajše generacije, predvsem pa dobro medenje. Z. N.

Poslanstvo — humanost

Delegati občinske organizacije Rdečega križa Mozirje so na programsko volilni skupščini ocenili delo v štiriletnem mandatnem obdobju. Izčrpno in vsebinsko bogato poročilo o delu te humanitarne organizacije, ki je vse svoje delo in prizadevanja usmerila v skrbi za pomoč človeku v stiski, je podal predsednik dr. Franc Širko. Hvale vredno je, da vse sloni na prostovoljni osnovi številnih zanesenjakov v krajevnih organizacijah širom naše doline, v njihovem nesebičnem prizadevanju pri uspešnem razreševanju socialne problematike, zdravstveni vzgoji prebivalstva, solidarnosti, usposabljanju ekip prve pomoči ter vzgoji podmladka na šolah. Dobro je sodelovanje s socialnimi službami v skrbi za ostarele, osamljene in ogrožene občane. Izredno uspešne so vsakoletne akcije zbiranja oblačil, obutve in perila. Prav zato si močno prizadevajo, da bi čimprej lahko primerno uredili skladišče v šoli Bočna. Dobro se vključujejo tudi v vse solidarnostne akcije, ki jih organizira Rdeči križ Slovenije. Niso pa stali ob strani ob zbiranju pomoči ob elementarnih nesrečah, ki so prizadele posamezne družine v dolini. To se je posebno pokazalo ob požarih.

Posebno pohvalo zaslužijo krvodajalci, saj je teh v občini preko 1500. Letno so organizirane po tri krvodajalske akcije, po potrebi pa še skoraj vsako leto ena izredna. Povprečno je preko 1000 odvzemov krvi na leto. Posebno priznanje in zahvalo zaslužijo posamezniki, ki so kri darovali 30 krat in večkrat, nekateri pa že celo 60 krat. Uspešni so tudi pri pridobivanju mladih prostovoljnih darovalcev. Krivično bi bilo, če bi zaobšli akcije zbiranja papirja preko podmladkov RK na osnovnih šolah. V občini ga letno zberejo preko 50.000 kg. Vse to pa pripomore k varčevanju in ohranjanju čistega okolja. Organizacija RK se dobro povezuje z ostalimi organizacijami in društvi tako v občinskem kakor tudi krajevnem merilu.

V razpravi so se navzoči dotaknili perečih problemov onesnaževanja okolja, škodljivosti kajenja ter vse večjega razmaha alkoholizma, ki se posledično odraža v vse težjih problemih v družinah. Večji poudarek naj bi bil tudi na vcepljanju osnovnih človečanskih vrednot pri mladih ter organiziranje koristnih predavanj. V znak zahvale in priznanje za nesebično, predano dolgoletno delo v tej organizaciji za dobro človeka so zlati znak RK prejeli naslednji zaslužni člani:

Martina Čop iz Mozirja, Vida Pariš iz Gornjega grada, Franc Planovšek iz Nazarij in Janez Zupanc iz Luč.

Izvolili so nov 10 članski odbor, ki ga bo tudi v bodoče na željo vseh vodil dr. Franc Širko. Z. N.

III. samoprispevek — končno poročilo

(skupni program)

V zadnjih dveh številkah smo vas seznanili z realizacijo sredstev III. samoprispevka po posameznih krajevnih skupnostih. Tokrat iz končnega poročila povzemamo še skupni program. Prav zanimivo je, da je program samoprispevka iz leta 1983 predvideval, da se bo v petih letih nabralo 50.000.000 din, ki bodo namenjeni za skupne programe. V resnici pa je bil pritok sredstev skoraj desetkrat večji.

Sredstva so bila porabljena takole:

1. Vrtec v Šmartnem ob Dreti 1983	2.000.000
2. Smetišče Podhom 1983/86	4.400.000
3. Zdravstveni dom Nazarje 1983/84	6.000.000
4. Turistično gospodarstvo 1984/88	61.455.153
5. Osnovna šola Mozirje 1984/85	25.000.000
6. Poslovni prostori Delavske univerze 1984/85/86 obveza iz II. samoprispevka	7.000.000
7. RTV pretvorniki 1985/86/87/88	10.695.000
8. Cesta Hom 1986	37.500.000
9. PTT objekt 1987/88 razširitev mednarodnih zvez	121.812.073 70.127.586
10. Kolektor Nazarje, Mozirje s čistilno napravo	140.870.075
SKUPAJ:	**486.859.787**

Poglejmo še nekatera dejstva, ki so v zvezi s končnim poročilom o realizaciji III. samoprispevka.

— vrtec Šmartno ob Dreti je bil prvi referendumski objekt v izglasovanem III. samoprispevku

— za ureditev smetišča Podhod so poleg referendumskega dinarja prispevali še:

SIS CKG Mozirje	3.000.000 din
Surovina Maribor	4.457.522 din
DO Komunala Mozirje	1.147.143 din

— za turistično gospodarstvo je bil denar razdeljen v dva dela: v letu 1987 je bilo namenjenih 2 milijona din za turistični prospekt Zgornje Savinjske doline, leta 1988 pa je šlo skoraj 59 milijonov za dograditev kampa v Logarski dolini

— postavljeni so bili naslednji RTV pretvorniki: za KS Šmartno in Bočno, za KS Ljubno in za KS Luče — Podvolovljek I. II. in Struge

— za asfaltiranje ceste Radmirje — Gornji grad smo iz referendumskega dinarja zagotovili le 17% sredstev za investicijo. Vsa ostala sredstva so bila zagotovljena iz drugih virov. Referendumski denar je samo pospešil investicijo

— tudi v drugih primerih so bila referendumska sredstva le del ali pa manjši del celotne investicije in mnogokrat pogoj, da smo lahko pridobili še ostale soinvestitorje. Enako velja za investicije v katerikoli krajevni skupnosti.

Takšne cevi so položene med Nazarjami in Mozirjem v kolektorskem stilu.

Vrtec v Šmartnem ob Dreti je tudi plod skupnega programa tretjega samoprispevka

Delavska univerza je tudi s pomočjo samoprispevka dobila sodobne prostore.

»Poroka« bi morala uspeti

Pravljica o korenjaku, se pravi o močnem nosilcu razvoja turizma in gostinstva v Zgornji Savinjski dolini ni več pravljica, ampak dejstvo. Dejstvo namreč, da tega korenjaka ne bo. To so dokončno spoznali tudi v mozirski občini in se odločili za domačega nosilca. Ne bo sicer tako močan kot Kompas in drugi, ki so Zgornji Savinjski dolini in njenemu turizmu peli podoknice, bo pa. Le majhna različica je možna v njegovi bodoči podobi.

Na zunanjega nosilca ne bodo več čakali, že tako so predolgo. Za začetek želijo postaviti na noge lastnega, shodil pa naj bi z združitvijo Trgovske delovne organizacije Savinja in Gostinskega podjetja Turist, oba sta v sozdu Merx. Savinja stopa po obetavni poti, Turist pa je na razpotju. Znane težave so prehude, da bi mu zagotavljale kolikor toliko uspešno poslovanje, ima pa v svojem sestavu gostinske objekte. Nekateri sicer menijo, da bi Turistove objekte lahko razprodali posameznim interesentom, vendar to zagotovo ni rešitev, vsaj dolgoročna ne. O vseh nekdaj zanimivih zunanjih nosilcih ne kaže izgubljati besed, nasloniti se je treba na lastnega in mu omogočiti rast in krepitev. Tako je edino prav, tako so se v dolini prepričali, prepričati bo treba še delavce v obeh kolektivih. V Turistu naj ne bi imeli nič proti, v Savinji pa so se že odločili, da se bodo vključili za turistično gospodarstvo, tudi če načrtovani referendum ne uspe. Bistvo torej je, da zaposleni in vsi ostali spoznajo nujo po tej združitvi, predvsem nujo po pravem, domačem nosilcu.

Elaborat o združitvi so sestavili v sozdu Merx, žal pa tako v Savinji kot Turistu ugotavljajo, da so pri tem bolj malo (ali nič) sodelovali. Kakorkoli že, narejen je bil šele pred dnevi in ga torej v teh dneh obravnavajo. O njem so razpravljali tudi člani občinskega izvršnega sveta, pred sejo časa za podrobnejšo proučitev niso imeli, vseeno pa so sprejeli nekaj stališč, ki naj bi pripomogle, da bi bil elaborat bolj obvezujoč. Prvo je stališče, da zaradi združitve nobeden od delavcev ne bi ostal brez dela. Drugo, česar elaborat ni opredelil, je izenačenje osebnih dohodkov delavcev obeh kolektivov. Za to bo treba po januarskih izračunih zagotoviti 15 milijonov dinarjev. Tretje pomeni zahtevo, da se v letošnjem in prihodnjem letu prenovijo Turistovi objekti na Ljubnem, v Nazarjah in v Mozirju. Prenovijo do te mere, da bodo izpolnjeni pogoji za nadaljnjo širitev kakovosti njihove ponudbe. Brez izpolnitve teh pogojev bo elaborat ostal znova samo elaborat, kakršnih je bilo doslej dovolj in preveč, da se to ne bo zgodilo pa je nujen pogoj sodelovanje sozda Merx. Vse to bo treba zagotoviti v aktivnostih za pripravo referenduma, pri tem pa prav ničesar ne bi smeli prepustiti naključju.

J. Plesnik

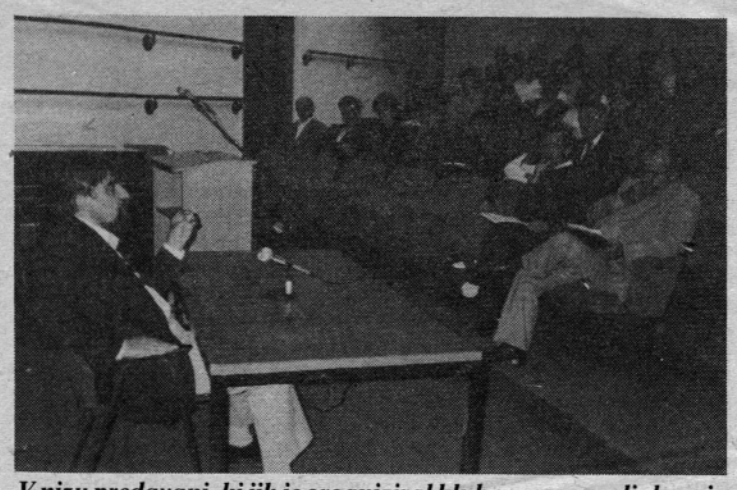

V nizu predavanj, ki jih je organiziral klub samoupravljalcev, je bilo med najzanimivejšimi prav gotovo tisto, na katerem je govoril podpredsednik RK SZDL Slovenije in slovenski pesnik Ciril Zlobec.

Vrsta zanimivih predavanj

Kljub samoupravljalcev občine Mozirje je v letu 1988 na podlagi operativnega plana izobraževanja, omogočil izvedbo različnih oblik družbenopolitičnega izobraževanja samoupravljalcev v naši občini.

Razgibane gospodarske in politične razmere v naši družbi so vplivale, in to pozitivno, na metode dela pri izobraževanju, saj se je pokazala potreba, da večdnevne in večkrat manj zanimive seminarje, nadomestimo z večjim številom krajših oblik z aktualno vsebino.

Tako se je kot glavna oblika izobraževanja v preteklem letu uveljavilo uvodno predavanje, kateremu je sledila razprava, pri kateri so udeleženci postavljali konkretna vprašanja na katera so v veliki večini dobili tudi kvalitetne odgovore. Kot predavatelji oz. vodje razprav so bili vabljeni priznani družbenopolitični in javni delavci ter strokovnjaki tako z območja naše občine in regije kot tudi z republiškega nivoja. Tako so se našemu povabilu k sodelovanju odzvali med drugimi tudi Kramer Ivan — predsednik MS ZSS z celjsko območje, Železnik Janez — predsednik odbora za DPU pri RS ZSS, Miklič Gregor — samostojni svetovalec P RS ZSS, Marjan Keršič Belač — akademski kipar, Janez Stanovnik — predsednik P SRS, Primož Hainz — član predsedstva RK SZDL, Emil M. Pintar — predsednik RK za raziskovalno dejavnost, Ciril Baškovič — izvršni sekretar CK ZKS, dr. Matjaž Mulej — prof. VEKŠ Maribor, dr. Ane Kranjc — prof. FF Ljubljana, Peter Bekeš — izvršni sekretar CK ZKS Ciril Zlobec — podpredsednik RK SZDL, s področja naše občine za Kos Ivo — predsednik IS SO Mozirje, Miran Bele — sekretar OK ZKS, Jasna Šinkovec — sekretar OK ZSMS, Plaznik Alojz — direktor ZKZ, Franc Miklavc — direktor TDO Savinja in Anton Kladnik — dipl. ing. GG Nazarje.

Tematika, ki je bila obravnavana na teh predavanjih in seminarjih pa je zajemala področja inovativnega poslovanja, ustavnih sprememb, položaja na Kosovu, zakona o podjetjih, kulture, izobraževanja, ekologije in druga.

V prihodnje bo klub skušal organizirati »klubske večere«, kjer bi bil predavatelj predvsem usmerjevalec razgovora o določeni temi. Tovrstna popestritev bo tudi razširila krog obiskovalcev kar pa je tudi osnovna naloga kluba, da nudi spoznanja in informacije s področja samoupravne demokracije čim večjemu številu delovnih ljudi in občanov.

Glinova ambulanta

Obratne ambulante imajo veliko dobrih strani in so se nasploh povsod obnesle. V Glinu pravijo, da so že po kratkem obdobju delovanja njihove, zaznali določene prednosti. Člani kolektiva imajo pri roki prvo pomoč, saj je višja medicinska sestra takorekoč vedno pri roki, drugo kar je pomembno pa vidijo v tesni povezavi med ambulanto in zdravnikom, ki prihaja sicer le enkrat tedensko v Glin. Sestra tako marsikaj uredi, za kar bi sicer morali pacienti čakati v redni ambulanti zdravstvene postaje in bi tako izgubljali dragocen delovni čas. Posebno poglavje pa je seveda preventivno delo obratne ambulante, pa še pristna povezava služb v podjetju z zdravstvenim kadrom znotraj kolektiva. Marsikaj torej rešujejo po krajših poteh in na bolj enostaven način.

Višja medicinska sestra Martina Žuntar je povedala, da so se člani kolektiva že navadili na ambulanto v Glinu. Seveda je sprva bilo vse to nekaj novega, sedaj pa že marsikdo išče nasvet ali tudi priložnostno pomoč v obratni ambulanti. Seveda je vse to mogoče le ob tesni povezavi z zdravnikom dr. Francem Širkom, ki ambulanto v Glinu vodi. Marsikaj je seveda v tej povezavi mogoče urediti v dobro članov kolektiva, ne da bi ti čakali v ambulanti zdravstvene postaje. Ljudje želijo včasih tudi razgovor, marsikdaj je ta že kar del zdravljenja. V množici, ki pritiska na zdravniške ambulante so seveda razgovori domala nemogoči. Tudi v tem je obratna ambulanta velikega pomena, pa seveda glede preprečevanja bolezni in nesreč pri delu, saj ambulanta dejavno sodeluje s službami v podjetju. Marsikaj torej govori v prid obratnim ambulantam. Tu ne gre za preprečevanje izbire zdravnika, gre bolj za to, da zdravnik dodobra spozna delovne razmere v kolektivu in seveda paciente. Vse to je za zdravstveno službo velika prednost, pa ne nazadnje tudi za ljudi v kolektivu.

Res je torej, da je naše zdravstvo preobremenjeno, res pa je tudi, da so zdravniške ambulante neke vrste spovednice, ljudje so marsikdaj v svojih stiskah osamljeni, pa bi radi zaupali tegobe svojemu zdravniku, ki velja že v podzavesti kot zaupna oseba, tudi če ne gre zgolj za zdravje! Gre torej za zaupne pogovore, za katere pa največkrat zdravnik ob polni čakalnici nima časa. Prav zato bi kazalo razmisliti tudi o prostorskih možnostih v obratnih ambulantah, konkretno v Glinu, saj je sedanja soba v primeru, da ordinira zdravnik v njej, pretesna. Morda bo čas prinesel boljše možnosti za delo zdravstvene službe v našem največjem kolektivu v občini.

A. Videčnik

Tečaj za delo z motorno žago

IVAN URANK

Pred dnevi so gozdarski delavci iz GG Nazarje končali enotedenski tečaj za delo z motornimi žagami. To je v tej delovni organizaciji običajen način dela, saj s takimi občasnimi tečaji usposobijo predvsem mlade delavce za delo z motornimi žagami.

Zadnjega tečaja se je udeležilo 12 delavcev iz vseh tozdov, eden pa tudi iz kmetijske zadruge. Zanimivo je, da so bili tokrat med tečajniki tudi trije gozdarski tehniki.

Tečaj je obsegal praktični in teoretični del. Poudarek je seveda na praktičnem delu z žago v gozdu pa tudi teoretičnemu delu so posvetili ustrezno pozornost, še posebej zato, ker so imeli na razpolago moderne avdiovizuelne pripomočke, ki omogočajo bolj nazoren in učinkovit pouk.

Največ pozornosti so posvetili tehniki dela, negi in vzdrževanju žage, varstvu pri delu, še posebej pa so se posvetili brušenju žag.

Praktični del pouka je vodil inštruktor Marjan Potočnik, varstvo pri delu pa Ivan Urank.

Sicer pa danes delavci uporabljajo najmodernejše žage, ki so mnogo lažje kot so bile nekoč, saj so težke le 5 — 7 kg. Opremljene so tudi z ergonomskimi dodatki, imajo zavoro za verigo, zaščito za roke ter amortizirane in ogrevane ročaje.

Kljub temu pa je delo z motorno žago še vedno zelo naporno in nevarno, zato so takšni tečaji še kako pomembni in koristni.

R. P.

Vse večja pozornost inženiring prodaji

Inženiring prodaja, pogosto dopolnjena s kooperacijo, je nuja današnjega časa in eden temeljnih pogojev za uspešnejši prodor na domače in tuje tržišče. Tega se v celoti zavedajo tudi v Lesni industriji Gorenje-Glin Nazarje in vse več izdelkov prodajo z vgradnjo vred. V tem obdobju to velja v največji meri za fasadna in strešna okna, vse bolj pa se uveljavljajo tudi z notranjo opremo, z opremljanjem trgovskih in gostinskih lokalov. Zlasti v slednjem vidijo veliko možnosti in jih tudi nameravajo izkoristiti. V te načrte seveda želijo in hočejo vključiti vse izdelke iz lesa.

Več vloženega dela in znanja pomeni več dohodka in inženiring prodaji v nazarski lesni industriji namenjajo vse več pozornosti. Temu cilju se prilagajajo tudi v organizacijskem smislu. Ustanavljajo dodatne službe in nova delovna mesta, ki so za to potrebna. Veliko so že storili pri tem, še več pa bodo. Vse to se pozna že pri dosedanjih poslih, ki so jih uspešno opravili, seveda pa so načrti znatno večji.

Nekaj dosedanjih najpomembnejših poslov velja našteti. Tu je počitniško naselje Barbariga pri Pulju, v katerem so doslej vgradili dvakrat po 3.000 oken, v dveh naseljih seveda, tretje s prav tako 3.000 okni pa jih še čaka. Teh tri tisoč oken pomeni za nazarske lesarje enomesečno proizvodnjo. Zelo pomembno je hotelsko naselje »Sunčani vrtovi Dubrovnika«, kjer so v večji meri kot doslej poskrbeli tudi za notranjo opremo, kot so majhne kuhinje, deli dnevnih sob in podobno. Prešli so torej na višjo raven poslovanja, lotevajo pa se tudi že opremljanja gostinskih in trgovskih lokalov, za kar je lep primer velenjska Zlatica.

Iz prejšnjega obdobja velja omeniti še sodelovanje pri opremljanju stanovanjskih in športnih objektov pred zagrebško univerzijado ter opremo več stanovanjskih blokov, katerih investitor je bila JLA. Največji med njimi stoji v Novem Sadu in ima preko 400 stanovanj, dva sta v Kragujevcu in trije v okolici Beograda. Na vseh so vgrajevali fasadne okna, v kooperaciji pa so organizirali še vgradnjo vseh sobnih in vhodnih vrat.

Jasno je, da je pri inženiring prodaji nujna tudi kooperacija, saj sami nimajo vseh možnosti za prevzemanje poslov, investitorji pa praviloma niso pripravljeni podpisovati delnih pogodb. Za ves lesni del se pogodbe podpisujejo z enim partnerjem, ki mora poskrbeti za vse. Izvozni cilji nazarske lesne industrije v tem letu in zlasti v naslednjem srednjeročnem obdobju so visoki in smelo zastavljeni, prodor na tuja tržišča pa bodo morali podpreti tudi z inženiring prodajo. Ti posli s tujino bodo seveda posredni, kar pomeni vključevanje v večje poslovne sisteme, ki gradijo v tujini. Precej stikov imajo že navezanih in računajo, da bodo na ta način povečali in razširili doslej le občasen izvoz, zaenkrat na vzhodna tržišča. Veliko obetajo tudi ponudbe domačih in tujih firm, ki se nanašajo na dokajšnje povpraševanje z Bližnjega vzhoda.

J. P.

Diskontna prodaja tudi na Ljubnem

Od 1. marca lahko tudi na Ljubnem ljudje nakupujejo v diskontni prodajalni. Del samopostrežne trgovine ZKZ Mozirje so namreč že preuredili za tovrstno prodajo.

V diskontni prodajalni je možno kupovati sladkor, moko, olje, kis, pijače in še prenekatere druge izdelke po do 10% nižjih cenah.

V zadružni trgovini na Ljubnem računajo, da bi čez približno dva meseca trgovino popolnoma preuredili v diskotno prodajalno, vendar bi kupci še vedno lahko kupovali osnovne prehrambene artikle, kot so mleko, sadje, zelenjava in drugo.

Odpiralni čas nove diskotne prodajalne je od 7. — 15. ure, pravijo pa, da bi odpiralni čas lahko tudi podaljšali, če bi se pokazale takšne potrebe.

R. P.

Začenja se druga faza investicije

V Gorenju MGA Nazarje se pospešeno pripravljajo na pričetek druge faze investicije v razširitev in posodobitev proizvodnje malih gospodinjskih aparatov.

Prva faza investicije, katero so izvedli v izredno kratkem času, je zajemala zagotovitev proizvodnih prostorov, prostorov za razvojno, tehnološko, konstrukcijsko in kakovostno obvladovanje proizvodnje, nabavo opreme za odpravo ozkih grl pri predelavi polimerov in predelavi pločevine.

Druga faza investicijskega programa pomeni posodobitev proizvodnje elektromotorjev, posodobitev obdelave jekla, centralni razvod plastičnega granulata, posodobitev predelave plastike in posodobitev celotne montaže. Od naložbe pričakujejo prihranek pri porabi plastike, bakra, dvig produktivnosti v proizvodnji za 12% ter z avtomatizacijo in integracijo operacij v montaži, precejšnjo humanizacijo dela, kar bo še dodatno dvignilo storilnost. Posebno pozornost bodo posvetili tudi optimalnim transportnim potem ter uvajanju cenene avtomatizacije. V Gorenju MGA Nazarje se dobro zavedajo, da bo vzporedno temu potrebno dvigniti tudi kvaliteto tehnične dokumentacije in računalniške podpore pri vodenju proizvodnje in drugih poslovnih procesov.

Predračunska vrednost naložbe znaša 38 milijard dinarjev, od tega je vrednost uvožene opreme 4 milijone ameriških dolarjev.

Vseh teh ogromnih sredstev ne morejo zagotoviti v Nazarjah, zato bodo v investicijo vključena tudi združena sredstva Gorenja SOZD, kredit konzorcija bank Slovenije, tudi blagovni krediti in razvojni dinar DPS Slovenije.

Investicija bo omogočila povečanje proizvodnje za 20%, uvedbo novega aparata — kuhalnika jajc, izdelavo novega mešalnika in izboljšanje kvalitete izdelkov. Povečane količine in novi izdelki so v pretežni meri namenjeni za izvoz na konvertibilno področje.

Po načrtu bodo pričeli z izvajanjem investicije v prvem četrtletju letošnjega leta, zaključena pa naj bi bila že ob koncu letošnjega leta.

Ker so vsa finančna sredstva zagotovljena v Gorenju MGA Nazarje, ne vidijo razlogov, da bi odstopali od predvidenega načrta.

R. P.

Savinjske NOVICE so objavile pred 10-imi leti

Gibanje cen v letu 1978

V preteklem letu so se cene v občini Mozirje gibale v dogovorjenih okvirih, razen pri komunalnih storitvah. Pri komunalnih storitvah je bilo dogovorjeno, da se bodo v letu 1978 povečale le za 8%. Kljub dogovoru so se cene stanarin povečale za 30%, cena vode za 9%, cena odvoza smeti za 21%, cene dimnikarskih storitev pa le za 7%. Morda je prav, da omenim, da je bilo pri cenah storitev v lanskem letu zabeleženo največje odstopanje v SRS in SFRJ v zadnjih 10 letih.

Ne glede na dogovor o izvajanju politike cen so se cene na vseh sektorjih (cene na drobno, življenjske potrebščine, storitve) povečale čez dogovorjeno mejo tako v republiki kot federaciji.

To vsekakor ni v prid politiki in ukrepom ekonomske stabilnosti s katero želimo ustvariti pogoje, ko bi bila rast cen življenjskih stroškov nižja od rasti cen v prejšnjem letu.

Štedilnik je odslužil svoje. Je še kje bolj primerno mesto za odlaganje takih predmetov kot je gozd? Toda narava se bo za taka nagnusna dejanja še pošteno maščevala.

V okviru Naša beseda 89 so se predstavili številni mladi glasbeniki.

Mesec kulture za nami

Mesec kulture v občini Mozirje je za nami. Ugotavljamo, da je bil letošnji obisk kulturnih prireditev po krajih doline zadovoljiv, čeprav v primerjavi z lanskim letom nekoliko manjši.

Bera prireditev je bila dobra in raznovrstna. Med aktivnostmi domačih amaterskih skupin smo imeli možnost ogleda dveh gledaliških iger, poslušali smo petje naših pevskih skupin, prisluhnili smo učencem glasbene šole in koncertu godbe na pihala občine Mozirje.

Na otvoritveni slovesnosti smo podelili 9 zlatih plaket in priznanj ZKO in KS občine Mozirje najbolj zalužnim delavcem naše doline. Kulturni program je izvajal oktet LESNA iz Slovenj Gradca.

Letos smo v mesecu kulture izvedli tudi gostovanje mešanega pevskega zbora VIKTOR PARMA iz Krškega, ki nas je s svojim nastopom izredno navdušil.

V matični knjižici Mozirje smo v tem mesecu izvedli tudi dva čitalniška večera pod vodstvom tov. Aleksandra Videčnika in tov. Petra Wiessa. V Galeriji Mozirje pa je bila ves mesec na ogled razstava svetopisemskih interpretacij domačega umetnika Gorana Horvata. Zaradi izjemnega zanimanja bo razstava odprta še do 19. marca. Umetnik razstavlja 30 slik iz svojega bogatega opusa del BIBLIJA v 300 slikah, kar je tudi v širšem merilu redkost. Razstavo si ogledujejo tudi ljubitelji iz drugih krajev Slovenije.

Kulturna prireditev mladih — NAŠA BESEDA, ki jo skupaj izvajamo z občinsko konferenco Zveze socialistične mladine Slovenije občine Mozirje in je bila v Delavskem domu Nazarje, je letos zelo dobro uspela kljub kriznim časom za kulturo. V programu je sodelovalo preko 120 nastopajočih, predvsem predšolskih in šolskih otrok. Kulturne prireditve starejše mladine pa so bile vključene v predstave celotnega programa meseca kulture.

Realizacijo tako bogatega programa prireditev je skoraj v celoti pokrila Zveza kulturnih organizacij občine Mozirje, velja pa omeniti tudi delno finančno podporo naših delovnih organizacij MGA, ELKROJ in Gorenje GLIN Nazarje ter sofinanciranje NAŠE BESEDE s strani OK ZSMS občine Mozirje.

I. Ž.

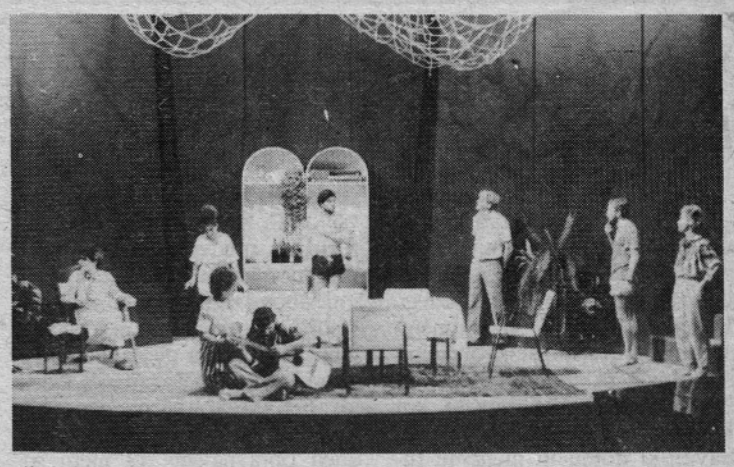

Člani nazarskega prosvetnega društva so naštudirali novo igro, s katero so se predstavili v mesecu kulture. Igra nosi naslov Človek na položaju.

Pestri koncertni programi

Za nami so dnevi, obogateni s kulturnimi prireditvami in spomini na Prešerna ter druge ustvarjalce naše kulturne zakladnice. Našim občanom so bile v tem IV. mesecu kulture ponujene možnosti, da se seznanijo z likovnim ustvarjanjem, s pisano in dramatizirano besedo ter glasbenim doživljanjem naše preteklosti in sedanjosti, z delom domačih in tujih kulturno-ljubiteljskih skupin ter posameznikov, ki poleg potrebe po kruhu in materialnih dobrinah čutijo še tudi potrebo po duhovnih in moralnih vrednotah.

Zelo pisan program, ki se je nudil našim krajanom v Nazarjah, so med drugimi prireditvami obogatili kar trije koncerti. Prvi je bil koncert treh pevskih zborov v Delavskem domu, kjer so nastopili s pestrim in dokaj skrbno izdelanim programom dekliški pevski zbor iz Rečice ter mešani in moški pevski zbor iz Mozirja. Vsi trije zbori so navdušili navzoče poslušalce, žal pa so njihove pesmi izzvenele v vse premalo zasedeni dvorani. 12 dni kasneje je bil v isti dvorani koncert učencev glasbene šole Mozirje. Tudi ta instrumentalni koncert je nudil ljubiteljem glasbe svojevrstno doživetje, obenem pa prikazal nadarjenost naše mladine za resnično muziciranje. Obisk tega koncerta je bil zadovoljiv, saj so bili zasedeni vsi prostori v dvorani, seveda največ po zaslugi staršev in svojcev nastopajočih.

Tretji koncert pa smo lahko poslušali v frančiškanski cerkvi v Nazarjah. Nastopil je mešani pevski zbor »Viktor Parma« iz Krškega. Svoj program so začeli z umirjeno staro cerkveno glasbo (Galus), ga nadaljevali z liriko modernejših slovenskih skladateljev ter ga končali z priredbami češke, ruske in makedonske ljudske pesmi. Zaradi izredne akustike cerkvenega prostora in tudi intonančne uglašenosti zbora, so posebno lepo izvzveneli pianisimi, ki so se okrepljeni pa spet utišani zlivali v prijetno harmonično sozvočje ter napolnjevali ves prostor. Zahteven poslušalec je morda pogrešal več dinamičnih in čustvenih odtenkov, ki bi v tem prostoru še posebno prišli do izraza. Vendar pa je ubranost tega številnega pevskega korpusa (44 pevcev) zadovoljila in navdušila vse poslušalce. Posebna zahvala gre očetom frančiškanom, ki so z razumevanjem za kulturne potrebe odstopili cerkveni prostor za ta koncert ter tako poslušalcem omogočili izredno doživetje, kajti zbor bi v dvorani mnogo manj učinkoval.

Žal tudi ta koncert ni bil obiskan tako, kot bi zaslužil, saj bi cerkvena ladja lahko sprejela še najmanj enkrat toliko poslušalcev. Je koga motil sam ambient ali morda misel, da gre za koncert cerkvenih pesmi? Ali pa nam je morda res preveč odriniti za vstopnino vrednost steklenice piva? Ali nas res ne privlači in ne zanima več naša zborovska slovenska pesem, zaradi katere je naš narod znan kot narod pevcev? Če vse to ne drži, zakaj potem čuje ZKO Mozirje po eni strani očitke, da manjka na našem prostoru kvalitetnih kulturnih prireditev, če pa je taka prireditev ponujena — vezana s precejšnjimi stroški — za njo ni pravega zanimanja in odziva? Vedeti je treba, da so tudi obiski koncertov svojevrsten pokazatelj nivoja naše kulture in smisla za vrednotenje kulturne dediščine ter njenega poustvarjanja. Prizadevajmo si, da na našem občinskem prostoru ne bodo polne samo gostilne in zabavišča, ampak tudi naši hrami kulture. S tem bomo najbolj potrjevali svojo narodno samobitnost.

-cm-

Parežnik razstavlja v Ljubljani

Vlado Parežnik iz Mozirja, ki ga poznamo kot ustvarjalca vinjet in ki ves izkupiček od prodanih storitev namenja za lačne otroke v Afriki, zopet razstavlja. Tokrat bodo od 20. marca pa do 10. aprila njegove vinjete razstavljene v prostorih trgovske hiše Maximarket v Ljubljani. Geslo razstave je »Solidarnost je lahko samo konkretna!« Organizacijo razstave je prevzela sama trgovska hiša, ki bo pripravila tudi lepo otvoritev.

Obiskovalci te velike trgovske hiše si bodo lahko ogledali in seveda kupili okoli 20 vinjet velikega formata.

Ljubenci zapeli v Šmihelu

Sončen, že kar pomladansko topel nedeljski dan so šmihelskemu prebivalstvu še bolj ogreli in lepšali pevci iz Ljubnega. V tamkajšnji šolski dvorani sta se namreč 5. marca t. l. predstavila s svojim koncertnim programom ženski in moški pevski zbor PD Ljubno ter s tem zaključila prireditve, ki so se v mesecu kulture vrstile po vseh krajih naše občine.

Ljubitelji zborovskega petja, ki jih v Šmihelu ni malo, so kar zapolnili dvorano in njihovo navdušeno odobravanje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi, ki jih je znala z umetniško besedo in igralsko izraznostjo lepo povezovati njihova prikupna napovedovalka. Oba zbora je vodila tov. Helena Kralj ter s spretno interpretacijo uspela položiti v vsako pesem potrebno in vsebini primerno razpoloženje, ki se je prelivalo tudi v poslušalce. Ob tako ustvarjenem vzdušju je lahko spoznati prednost živega podajanja, sprejemanja in doživljanja pesmi, saj odhaja človek iz dvorane sproščen, vedrih misli in toplih čustev, osvobojen teže dnevnih brig in skrbi, ki se v človeku nakopičijo ob neusmiljeni vsakdanjosti življenja.

V tem mesecu se je zvrstilo kar nekaj koncertov po naši dolini. Lahko smo spoznali, da naši pevski zbori prav nič ne zaostajajo za tujimi. Naj še naprej lepšajo naše življenje.

-cm-

Nonet, ki ga sestavljajo mlada dekleta z ljubenske osnovne šole in ki ga vodi Lenka Kralj, s svojimi izrednimi in čistimi glasovi obogati prenekatero kulturno prireditev v kraju in tudi izven. Posebna kvaliteta noneta pa je, da goji predvsem narodno in ljudsko pesem z našega področja in jo tako ohranja pri življenju.

Zajezitev Lučnice popolnoma nesprejemljiva

V teh dneh temperatura v naši občini, še posebej pa v Lučah in Podvolovljeku hitro narašča. Vzrok je ponovna oživitev ideje, da bi zajezili Podvolovoljek in da bi iz akumulacije Lučnice dobivali vodo za oskrbo Celja in širše okolice.

Za poznavanje celotne zadeve je potrebno pregledati dogajanja desetletja nazaj. Že od leta 1960 je v vodnogospodarskih krogih navzoča ideja in se opravljajo raziskave, kako bi izboljšali vodno bilanco reke Savinje v sušnih mesecih. Iz tega obdobja so tudi ideje o zajezitvi Lučnice v Podvolovljeku in celo Savinje pri Igli, iz tako nastalih akumulacij pa bi se dodajala voda Savinji v tistih mesecih, ko bi njen vodostoj to zahteval.

Načrtovalci te ideje so se ponovno prebudili leta 1973 z enakimi načrti, le da bi bila voda iz akumulacijskega jezera namenjena tudi za Savo in bi projekt financirali Združeni narodi. Iz tega časa je mogoče zaslediti tudi prva pisna oporekanja občine Mozirje načrtovani akumulaciji.

Pet let kasneje je bila v načrte vključena celo atomska centrala Krško, saj naj bi se akumulirana voda uporabljala za njene potrebe. Ti načrti so vzbudili veliko ogorčenje prebivalcev Luč in Podvolovljeka, ki so na posebej sklicanem zboru zahtevali pojasnila od predstavnikov Območne vodne skupnosti in občine Mozirje. Zbor je sprejel popolnoma odklonilna stališča do tovrstnih idej in načrtov.

Območna vodna skupnost pa je ob izdelavi srednjeročnih planov 1981—1985 ponovno predlagala vodnogospodarske osnove, ki so vsebovale to zajezitev, čeprav je predstavnik OVS Savinja-Sotla Celje v Lučah tolmačil, da je atomska centrala Krško rešila svoje probleme na druge načine in da zajezitev Lučnice celo dolgoročno ne prihaja v poštev in čeprav so bili izdelani prostorski plani občine Mozirje, ki te zajezitve ne predvidevajo. Tudi v spremembah srednjeročnih planov iz leta 1984 teh vodnogospodarskih osnov skupščina ni sprejela, tako da je ni niti v dolgoročnem družbenem planu do leta 2000. Ravno pred enim letom se je v Delu pojavil članek, ki je obravnaval problematiko oskrbe Celja s pitno vodo. Iz članka je bilo razvidno, da so v izdelavi neke študije, ki predvidevajo posege tudi v področje občine Mozirje. Izvršni svet je takoj reagiral in od OVS Celje, NIVO-ja Celje in IS SO Celje zahteval pojasnila. NIVO Celje je poslal »Poročilo o izvajanju študije o dolgoročni preskrbi Celja in njegovega širšega zaledja s pitno vodo.« Na vztrajanje predstavnikov mozirskega izvršnega sveta je bil v Celju organiziran razgovor predstavnikov občin Celje, Žalec in Mozirje, kjer so bili naši predstavniki prvič celoviteje informirani o izdelavi omenjene študije in njenih prvih izsledkih in še o tem, da je študija še v izdelavi.

Julija lani je Izvršni svet SO Mozirje z dopisom zahteval od Republiškega komiteja za družbeno planiranje, da razčisti varovanje vodnih virov republiškega pomena. Zato je Zveza vodnih skupnosti Slovenije 28. julija lani sporočila, da bo z amandmajem k dolgoročnemu republiškemu planu zahtevala zavarovanje naslednjih vodnih virov v naši občini: studenec Črna Solčava, studenec nad Lučami (Pečovski studenec), studenec Bočna, ki ima dva izvira, izvir Kropa 1 in izvir Kropa Letošč. Torej niti besedice o predlogu ali dogovarjanju o zavarovanju prostora za akumulacijo Lučnice.

Februarja letos se je zopet v Delu pojavil članek, ki je podrobneje prikazal ugotovitve neke študije o problematiki oskrbe Celja s pitno vodo. S to študijo v naši občini ni bil nihče seznanjen, zato je IS SO izrecno vztrajal, da jim jo predložijo. Območna vodna skupnost je menda odstopila svoj domači izvod. Navedli so še, da je študija sama prvi del celotnih potrebnih raziskav in da bodo te potekale še v letošnjem letu.

Omenjena študija dejansko vsebuje tudi obdelavo zajezitve Lučnice, zajetja podtalnice v Melišu in potrebne varnostne ukrepe za preprečevanje onesnaženja Savinje od Logarske doline do Melišč.

Kadar ima hudič mlade, jih ima seveda več. Stvari so se namreč dodatno zapletle, ker Območna vodna skupnost ni hotela izdati vodnogospodarskega soglasja za izgradnjo objektov v zazidalni obrtni coni Podveža, za katero je Skupščina občine Mozirje leta 1986 sprejela zazidalni načrt in ki je usklajen z veljavnimi planskimi akti naše občine. Celotno zadevo je Območna vodna skupnost Celje seveda tesno povezala z nameravano izgradnjo akumulacije na Lučnici in je soglasje odklonila že leta 1985 in na ponovno zahtevo tudi 9. februarja letos.

22. februarja je republiška skupščina sprejemala dolgoročni družbeni plan in takrat je celjski delegat podal pisni amandma z zahtevo, da se kot obvezno republiško izhodišče zavaruje območje vodne akumulacije Lučnica. Republiška skupščina amandmaja sicer ni sprejela, je pa zadolžila Zvezo vodnih skupnosti Slovenije in republiški Izvršni svet, da se pospešeno pripravijo strokovne osnove in predlogi za ta poseg.

Predstavniki Izvršnega sveta SO Mozirje so se v zadnjem času sestali s prejšnjimi vodilnimi predstavniki naše občine, predstavniki Območne vodne skupnosti, Skupščine občine Celje in Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora ter tako izoblikovali stališča in sklepe, ki so jih 9. in 10. marca letos predložili vsem trem zborom naše skupščine, ti pa so jih popolnoma podprli. Iz njih je jasno razvidno, da na tem področju ne bomo odstopili niti za ped. Sicer pa si jih poglejmo:

1. V raznih dokumentih, ter na osnovi razgovorov s prejšnjimi vodilnimi predstavniki naše občine je možno ugotoviti, da vse do 22. 2. 1989, ko je bil v republiški skupščini podan amandma občine Celje, občini Mozirje ni bil podan noben uradni predlog za zaščito prostora načrtovane akumulacije v Podvolovljeku.

2. V nobenih sprejetih planskih dokumentih naše občine niso prevzete in zajete ideje o izgradnji te akumulacije, enako velja za planske dokumente republike.

3. Vse do letošnjega leta je problematika akumulacije na Lučnici bila prikazovana kot dolgoročno odmaknjen študijski problem, brez vsakih tekočih vplivov na ta prostor.

4. Na vsa dosedanja ugovarjanja naše občine glede tega posega ni nobena institucija do letošnjega leta kakorkoli zagovarjala nameravani poseg, oziroma zahtevala operativne varovalne ukrepe.

5. Ker bi nameravani poseg imel, ob morda ugodnih vodnobilančnih učinkih, izredno vprašljive in negativne posledice v našem prostoru, nikakor ni možno računati na sporazumno sprejetje kakršnihkoli obvez za načrtovane posege na organih naše družbenopolitične skupnosti. Naše veljavno izhodišče so zahteve in zaključki zbora občanov krajevne skupnosti Luče z dne 17. 12. 1978 in sprejeti dolgoročni in srednjeročni družbeni plani.

6. Kakršnikoli omejevalni ukrepi oziroma rezervati, ki niso bili sprejeti v naših družbenih planih, niso sprejemljivi. Zato se naj v Podvolovljeku nadaljujejo vsi posegi, ki so v skladu z veljavnimi občinskimi in republiškimi plani, tudi realizacija zazidalnega načrta Podveža.

7. Spričo zahtevne problematike, ki nastaja ob pobudah za zajezitev Podvolovljeka, ko bo treba ob vodnogospodarskih interesih izpostaviti tudi druge objektivne posledice nameravanega posega, IS predlaga, da skupščina občine na naslednjem zasedanju imenuje posebno komisijo, ki bo tekoče spremljala dogajanja, pripravila predloge izhodišč in naših zahtev ter koordinirala vse potrebne aktivnosti.

8. Izvršni svet tudi smatra, da so postopki v zvezi s predložitvijo amandmaja občine Celje v republiški skupščini 22. 2. 1989 nesprejemljivi iz:

— razlogov, ki so v popolnem nasprotju z dobrimi sosedskimi odnosi in postopki usklajevanja planskih dokumentov nasploh. Občina Celje, kot (izgleda) zainteresirana za posege v našem prostoru, ni dosedaj naši občini nikoli posredovala svojih interesov, niti nas obvestila o amandmaju, ki ga je predložila republiški skupščini,

— v republiški skupščini veljajo roki za dajanje amandmajev, pri amandmaju občine Celje pa se republiška skupščina teh rokov ni držala.

9. Ker je IS zaradi kratkega časa to informacijo na zasedanju zborov Skupščine podal ustno, predlaga, da se na naslednjem zasedanju, pod posebno točko, ponovno obravnava ta problematika, za katero bo IS pripravil pisno gradivo, predlaga pa tudi da Skupščina isto zahteva od Območne vodne skupnosti Celje in izdelovalca študije NIVO Celje.

Tu ni več kaj dosti dodati, saj so Lučani že pred desetimi leti zelo jasno in odločno dejali: »Lučani ne bomo plavali!«

RAJKO PINTAR

»Iskrenost ni vselej najboljša pot«

Veliko zgodb, lepih in malo manj lepih, žalostnih in veselih, prepojenih z velikimi ali malimi dejanji, pa čisto preprostih in zato nič manj pomembnih in zanimivih, prej nasprotno, nam kroji življenje. Eno izmed njih smo tokrat zapisali, zgodbo preprostega moža, skromnega in pridnega, malo samotarskega, ki mu življenje ni ničesar podarilo, njegovo pridnost in skromnost pa nagradilo z visoko starostjo. Le še nekaj ga loči od častitljivih 99 let. Živi na Ljubnem čeprav ni Ljubenc, rojen je bil v Matkovem kotu visoko nad Solčavo, kjer je preživel le delček svojega dolgega življenja, je morda Dolenjec, kjer si je desetletja služil vsakdanji kos kruha? Pa je to sploh pomembno?

To je Jože Žibovt. Mimogrede, Žibovtovih je v Solčavi in okolici precej, Jože pa je zadnji, ki nosi ta priimek. Običajno vprašanje o »receptu« za visoko starost ni rodilo kakšnega pretresljivega odgovora. Vse življenje je trdo delal, bil miren, tih, skromen in pošten, čeprav je poudaril, da se slednje pogosto ne splača. Kadil ni, »ker od tega nimaš drugega kot kašelj, pa še pljuč je škoda«, malo je čikal, dobrega dolenjskega vinčka pa se ni branil. Zadnje čase mu malo peša vid, pa malo sluh, malo bolj ga skrbijo le težave s prostato, moti pa ga, »da je vsak dan starejši«.

Na starost ga je torej pot zanesla na Ljubno. Živi pri družini Solarjevih, rekli bi lahko »po zaslugi« gospodinje Neže. Rojena sta bila namreč v isti hiši, pa nista v nikakršnem sorodu. Smrti in nove poroke so storile svoje, čeprav ga Neža lepo in nežno kliče stric, Jože pa ji vso njeno skrb in dobroto vrača s toplim pogledom, ki odraža srečo in zadovoljstvo, z besedami je namreč bolj »varčen«, kar je potrdil tudi v razgovoru. Zelo živo se spominja mnogih podrobnosti deseletja nazaj, malo manj nekaterih drugih dogodkov, pri čemer pa dobiš občutek, da se jih nerad spominja, ne da se jih ne more. Njegova volja, njegov svet.

Na njegovo življenjsko pot je največ vplivalo otroštvo in rana mladost. Ko je bil star štiri leta, mu je umrl oče, mati se je drugič poročila, kmetijo pa je prevzel njegov brat. Že takrat se je zaprl vase, živel svoje življenje, za preživetje pa je služil tudi na avstrijski strani. Iz tega obdobja je tudi grenak spomin in grenka izkušnja, ki je v marsičem opredelila njegovo življenje. Pri avstrijskem gospodarju je namreč bilo nekaj ukradenega, krivec je seveda bil Jugoslovan, čeprav nič dolžan in nič kriv je moral v zapor. Res je nekoga pekla vest in so ga zato izpustili, ostal pa je neizbrisen pečat,o katerem nerad, ali pa noče govoriti.

Veliko raje spregovori o prvi svetovni vojni, na te, nič kaj prijetne dogodke, so spomini več kot jasni in živi. Že 2. marca 1915 je iz Sarajeva odšel na srbsko fronto, potem pa preživel nekaj težkih let. Prvič je bil ranjen ob Piavi. Ob plezanju preko zidu ga je zadel šrapnel in iz stegna so mu ga izrezali šele po pol leta. Drugič je bil ranjen v glavo na Tirolskem in takrat ga je prvič »polomil«. Po okrevanju v bolnišnici v Insbrucku so ranjence vprašali, če jih še boli. Pošteno je odgovoril, da ne več — in odšel nazaj na fronto, ostali »poštenjaki« pa domov. Tretjič jo je skupil na Doberdobu. Na straži ga je premagala utrujenost, zadremal je, nehote sprožil puško in se tako izdal. Dumdumka ga je zadela v levo stran prsi, zanesljive smrti pa ga je rešila — knjiga. Na notranji strani suknjiča je imel namreč dve knjigi ob katerih se je krogla razletela. Do srca ni prišla, raztrgala pa mu je ramo in posledice tega je čutil vse življenje. Po končani vojni ga je »polomil« še drugič. V vojašnici so spraševalil bivše vojake, če so sposobni delati. Kdor je odgovoril pritrdilno, je odšel domov, ostali pa so morali — delati, za šnito kruha vsak drugi dan in vodo. Iskren odgovor se tudi tokrat ni obnesel, vendar je tudi to minilo.

Znova je služil v Avstriji in se domov vrnil šele leta 1937, v manj kot dveh letih pa znova odšel v svet. V časopisu je prebral oglas, da rabijo moža za delo z živino. Kaj več zaradi poškodovane roke ni mogel, prišlo mu je prav in je odšel na Dolenjsko. Več kot tri desetletja je ostal tam in po drugi vojni doma o njem dolgo niso nič vedeli. Vseskozi je delal »pri živini«, menjal nekaj gospodarjev, ki so bili »sitni, vendar pravični«. Boril se zase ni preveč, živel je pač svoje življenje, delavno, samotarsko in pošteno. Navezal je tudi stike z domačimi, pot pa ga je na Ljubno pripeljala pred šestnajstimi leti.

Neža pravi, da ji je pokojni oče na domu v Matkovem kotu nekoč pokazal pismo, v katerem je Jože zagrenjeno napisal »da je vse življenje trdo delal, živel pri tujih ljudeh, da bo pri tujih ljudeh tudi umrl in ležal v tuji zemlji«. Ni bilo nikakršno usmiljenje, Neža se je takoj odločila, da ga vzame k sebi.

Vseeno je minilo še tri leta, da je zares prišel, bilo pa je to leta 1973, ko jih je štel 83. Šestnajst let je torej že pri njej, bil je zdrav in živahen, le zadnje čase ga nekoliko daje zdravje. Knjiga mu je v prvi vojni rešila življenje, nič čudnega saj je vedno rad bral. Še danes se temu ne odreče, zanimivo pa je, da je najbrž edini naročnik »Dolenjskega lista« v Zgornji Savinjski dolini. Spomini ga torej le vežejo na Dolenjsko, v Savinjski pa mu zaželimo le zdravja, za Nežino skrb se ni treba bati.

J. Plesnik

Neža in njen »stric« Jože Žibovt

Člani kinološkega društva in njihovi ljubljenci so svoje znanje pokazali tudi na Mozirski planini.

Tečaj za šolanje psov

Lastnike psov obveščamo, da prireja društvo tudi letos tečaj za šolanje psov. To je izredna prilika, da lahko sami pod strokovnim vodstvom izšolate psa. Tečaj se je pričel 12. 3. 1989 in bo potekal dvakrat tedensko v popoldanskem času.

Začetni tečaj bo trajal štiri mesece, kar znaša približno 70 učnih ur. Po zaključenem šolanju bodo psi s svojimi vodniki opravljali izpite o osvojenem znanju, za katere prejme voznik spričevalo kot dokaz, da poseduje šolanega psa. To spričevalo je tudi dokument, ki se upošteva ob vzrejnem pregledu, kot preizkušnja naravnih zasnov psa.

Šolanje zajema vaje ubogljivosti, iskanje izgubljenega predmeta in vaje obrambe in napada.

Šolanje bo potekalo na društvenem vežbališču. Tečajnikom je vežbališče na razpolago tudi izven šolskih ur, za prosto vadbo.

Cena tečaja je 250.000 dinarjev. Ta cena je šestkrat manjša od cene, ki jo plačate za privatno šolanje psa, obenem pa je prilika, da se sami usposobite za vodenje šolanega psa.

Vabljeni so vsi lastniki psov v starosti od 8—20 mesecev, ne glede na pasmo in rodovnik psa.

MILAN MARANŠEK

Glavni cilj — večja varnost v prometu

Združenje šoferjev in avtomehanikov Mozirje združuje danes okoli 300 članov in tako spada med najmočnejše organizacije v naši občini.

Letne konference se je tudi letos udeležilo lepo število članov, ki so pregledali opravljeno delo v preteklem letu.

Paleta problemov, s katerimi se ukvarjajo člani ZŠAM Mozirje, je zelo široka. V tem trenutku največ pozornosti posvečajo uresničevanjem ciljev, ki so si jih zadali z akcijo, ki naj bi povečala varnost v cestnem prometu in zmanjšala število žrtev za 10 odstotkov. To je skupna akcija vseh činiteljev v cestnem prometu na celotnem območju Slovenije, ki mora prinesti rezultate, saj je krvni davek na naših cestah iz dneva v dan večji in dobiva že katastrofalne posledice.

Avto-šola, ki deluje v okviru Združenja šoferjev in avtomehanikov, je v lanskem letu pripravila 5 tečajev, katerih se je udeležilo 210 kandidatov. Teoretični izpit je opravilo 78% udeležencev. Materialna osnova avtošole je v zadnjih letih dobra, saj razpolagajo s šestimi osebnimi avtomobili in enim motornim kolesom, katerih povprečna starost je le eno leto in pol. V lanskem letu so nabavili tri nove osebne avtomobile.

V poročilu pa so ugotavljali, da izkoriščenost avtomobila še ni popolna.

V združenju si veliko obetajo od anonimnih testiranj za voznike motornih vozil. Ta testiranja so brezplačna, vendar bo potrebno še precej prepričevanja voznikov, da se bodo teh testiranj bolj množično udeleževali. Vsi vemo, da so bile v lanskem letu sprejete številne spremembe v zakonu o cestno-prometnih predpisih, spremenili pa so se tudi številni drugi akti, ki urejajo dogajanje v prometu. Zelo verjetno je, da številni vozniki s temi spremembami niso seznanjeni. Morali pa bi biti, saj mnogokrat odločajo tudi o življenju in smrti. Prav anonimna testiranja je ena izmed takih priložnosti, saj inštruktorji voznikom razložijo napake, ki jih je testiranec storil. Bosa je bojazen, da bodo morali tisti, ki ne bodo uspešno opravili testiranja, ponovno opravljati vozniški izpit. Takšna bojazen je žal prisotna še v marsikaterem vozniku, ki si zaradi tega ne upa preizkusiti svojega znanja.

V okviru združenja deluje tudi športna komisija, ki skrbi za športno in rekreativno dejavnost svojih članov. Udeležili so se tekmovanja v okviru celjskega združenja, obsegalo pa je spretnostno vožnjo, tekmovanja v šahu, kegljanju, avto-rallyju, streljanju z zračno puško ter testiranje. Ekipa mozirskega združenja se je dobro odrezala, čeprav udeležba ni bila kdove kako množična. Najbrž tudi termin tekmovanja ni bil izbran posebej posrečeno, saj je bilo med dopusti.

V razpravi je bilo še posebej živo, ko so se pogovarjali o prepotrebni avtobusni postaji v Mozirju in o zahtevi

TONE PRISLAN — predsednik Združenja šoferjev in avtomehanikov občine Mozirje

po benificiranem delovnem stažu šoferjev gozdnih tovornjakov. Menili so, da se načrtovanje mozirske avtobusne postaje že vse predolgo vleče in da je skrajni čas, da se ta problem uredi.

Vozniki gozdarskih tovornih vozil se ne morejo sprijazniti, da jim še vedno ni priznana benificirana delovna doba. Po sedanji zakonodaji so do nje upravičeni tisti šoferji, ki mesečno opravijo več kot 7000 km. Najbolj »zagnani« šoferji gozdarskih tovornjakov pa jih opravijo okoli 4200. Vendar pa je študija o psihofizični obremenitvi teh šoferjev dokazala, da njihove obremenitve niso nič manjše od šoferjev špediterjev, saj vožnja po zelo slabih cestah, neugodne vremenske razmere, velike temperaturne razlike med vožnjo in potem nakladanjem lesa, prav gotovo naredijo svoje. Zato so se dogovorili, da naj delovne organizacije, ki zaposlujejo te šoferje, naslovijo vloge na ustrezne inštitucije.

Zavzeli so se tudi, da bi se resnično čim prej lotili rekonstrukcije ceste Ljubno — Luče.

V programu dela za letošnje leto pa so si kot glavni cilj zadali preventivno delovanje v cestnem prometu, borbo za izboljšanje delovnih pogojev svojih članov in pa povečanje članstva za 10 odstotkov.

RAJKO PINTAR

Nastop mladih glasbenikov

Javni nastop učencev glasbene šole je vedno nekaj, kar je škoda zamuditi. Najmanj trikrat letno se »pokažejo« svojim staršem in ljubiteljem glasbe iz doline (ob novem letu, za konec šolskega leta in v mesecu kulture).

Mnogo truda je v teh njihovih nekaj minutah predstavitve: učenje teorije, vsakodnevne vztrajne vaje na instrumentih, dvakrat na teden vožnja v Nazarje, porabljen čas za priprave pred nastopi, najrazličnejše obveznosti ob glasbeni šoli... Večino tega ni opaziti, ko prsti ali sapa izvablja »strenirane tone«. Pri mnogih v grlu nastane kepa ali za trenutek otrdijo prsti, uide kaka napačna nota, se menjavata mraz in vročina, dokler ni premaganih nekaj začetnih taktov. Trema!?

Klavir, kitara, harmonika, flauta — menjaje solo in kombinirani nastopi in za konec še komorna skupina harmonikarjev ter trobil in pihal. Okrog štirideset učencev mozirskega oddelka glasbene šole iz T. Velenja se je zvrstilo na odru Delavskega doma v Nazarjah. Ob pomoči devetih glasbenih pedagogov je predstavilo 26 skladb. Izdih in poklon na koncu sta mnogokrat izdala nekaj odrešujočega. Konec treme.

Bilo je lepo. Doživeli smo uro in pol prijetnih zvokov, občutili voljo in zagnanost glasbenikov in njihovih pedagogov in moč in napredek pri pridobivanju glasbene kulture — to je tistega lepega, kar bogati izvajalce in poslušalce, kar bi že zdavnaj moralo soditi k naši »osnovi« ali vsaj delno v zagotovljeni oz. finančno podprti del našega izobraževanja. Vse tisto, kar je naša družba doslej dajala in kar sloni na peščici nepopustljivih zagnancev rojeva dobre sadove, ki bi jih bilo zares škoda in neodgovorno pustiti ali v celoti prevaliti na bremena staršev. Z bučnim aplavzom smo nagradili ustvarjalce kulturnega dogodka in »med vrsticami« želeli povedati tudi to.

A. P.

Francka in Rudi Remic iz Dobletine pri Nazarjah sta pred kratkim praznovala petdeset let skupnega življenja. »Prvih« petdeset let zakona sta slavila zdrava, vesela in dobre volje. Vedno sta se razumela in tako sta uspešno krmarila na skupni življenjski poti. Morda tudi zato, ker je Rudi svoje čase pogosto krmaril flos vse do Romunije, ker se je Francka varčnosti in gospodarnosti že zgodaj »privadila« v bratovi gostilni, ker sta se imela rada, ker....
Še na mnoga leta jima želi tudi uredništvo Savinjskih novic.

40 let krvodajalstva

67-letni Jože Kramer z Ljubnega je pred dnevi prejel poriznanje za dolgoletno krvodajalsko dejavnost. Letos poteka štirideseto leto, odkar je prvič daroval kri.

»Prvič sem dal kri davnega 1949. leta. Potem sem se krvodajalskih akcij udeleževal vsako leto, nekajkrat pa sem dal kri tudi dvakrat letno« je povedal po podelitvi laskavega priznanja.

»V prvih letih sem se udeleževal krvodajalskih akcij predvsem zato, da sem imel prost dan. Kasneje pa sem začel drugače razmišljati. Velikokrat mi je prišlo na misel, da bi morda tudi jaz ali pa kateri iz moje družine kdaj potreboval kri. Zato bi se morali še bolj množično odzivati na krvodajalske akcije.«

Jože Kramer je bil do upokojitve zaposlen v nazarskem Glinu. Delal je pri stroju in zato se je vedno zavedal, kako malo je potrebno, da se človeku zgodi nesreča in da mu življenje lahko reši le hitra zdravniška intervencija, ki v mnogih primerih zajema tudi transfuzijo krvi.

Jože Kramer je zelo ponosen na priznanja, ki jih je dobil za dolgoletno krvodajalstvo. Še posebej rad pokaže veliko plaketo, ki jo je dobil, ko je kri daroval petindvajsetič.

Sedaj je že leta upokojen, vendar ne miruje. Vsak dan še po malem dela v svoji majhni delavnici.

Ob koncu pogovora je še dodal: »Še vedno bi bil rad aktiven krvodajalec, vendar mi zaradi starosti ni več dovoljeno darovati

JOŽE KRAMER

krvi. Takšni so pač predpisi. V veliko uteho pa mi je, da je moja kri marsikomu rešila življenje, saj sem imel zelo kvalitetno kri in zelo iskano krvno skupino 0 92. Zdravniki so mi celo pred leti rekli, da imam najboljšo kri daleč naokoli.«

R. P.

Cepljenje psov proti steklini

Vse lastnike in rejce psov na območju občine Mozirje obveščamo, da bo na osnovi republiške in občinske odredbe o izvajanju preventivnih ukrepov zaradi odkrivanja in preprečevanja širjenja živalskih kužnih bolezni v letu 1989 (Uradni list SRS, št. 43/88), obvezno cepljenje psov proti steklini v dneh od 23. 3. do 1. 4. 1989 po sledečem razporedu:

1. torek, 28. 3. 1989
ob 8.00 uri Ljubno pri Zadrugi
10.00 uri Rečica/Savinji pri Zadrugi
12.00 uri Šentjanž pri Majerholdu
14.00 uri Radmirje pri Zadrugi
2. sreda, 29. 3. 1989
ob 9.00 uri Struge pri gostilni
10.00 uri Luče pri Zadružnem domu
12.00 uri Solčava pri Zadružnem domu
3. četrtek, 30. 3. 1989
ob 8.00 uri N. Štifta pri Zadrugi
9.30 uri G. grad pri Zad. domu
11.30 uri Bočna pri Zadrugi
13.00 uri Šmartno/D. pri Zadrugi
4. petek, 31. 3. 1989
ob 8.00 uri Kokarje pri Zadrugi
10.00 uri Sp. Pobrežje pri Fleretu
12.00 uri Prihova pri Kovaču
5. sobota, 1. 4. 1989
ob 7.00 uri Ljubija — vet. postaja
10.00 uri Trnavče pri Pečniku
11.00 uri Šmihel pri gostilni

Cepljeni morajo biti vsi psi, stari nad 4 mesece. Pse, položene tekom leta, je lastnik obvezen peljati k cepljenju na veterinarsko postajo v Mozirju, ko dopolni žival starost 4 mesecev.

Pse pripeljite na vrvici, popadljive pa z nagobčnikom. Izberite si najbližje mesto cepljenja.

VETERINARSKI INŠPEKTOR
EDVARD ŠRIBAR, dipl. vet. l.r.

VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA MOZIRJE

Vzgojnovarstvena organizacija Mozirje obvešča, da bo vpis otrok za sprejem v vrtec za mesec september 1989 že v mesecu maju in juniju.

Starše, ki rabijo v jeseni varstvo za svojega otroka, obveščamo, da naj pošljejo pismene prošnje za sprejem v vrtec na naslov VVO Mozirje, 63330 Mozirje.

Prošnja naj vsebuje ime in priimek otroka, rojstne podatke otroka in datum, od kdaj želijo varstvo in ime kraja, kjer bo otrok obiskoval vrtec.

Starše, ki bodo rabili varstvo v oddelku otrok do dveh let, vljudno prosimo, da si prihranijo 1 — 2 dni letnega dopusta, da bodo otroka navadili na spremembo okolja.

VVO Mozirje vrši celodnevno varstvo od 5.30 ure do 14.30 ure. Poleg tega imajo starši, ki za svojega otroka ne rabijo varstva, temveč vzgojni program, možnost vpisa otroka v skrajšani vzgojni program, ki traja od 8. do 11.30 ure.

Vpis otrok za sprejem v vrtec za mesec september je do 30. 6. 1989.

MERCATOR ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA MOZIRJE

TOZD TRGOVINA GOSTINSTVO MOZIRJE
Komisija za delovna razmerja

ponovno objavlja
še vedno prosta dela in naloge

KUHARJA

v gostilni »Menina« v Gornjem gradu

Prijavijo se lahko delavci, ki izpolnjujejo splošne pogoje in imajo dokončano gostinsko šolo, smer kuharstvo.
Zaradi samostojnega dela so zaželjene delovne izkušnje.
Poskusno delo bo trajalo dva meseca.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati dostavijo do 1. aprila 1989.
Če za objavljena dela in naloge ne bo kandidatov do roka, bomo prijave sprejemali tudi po roku vse do zasedbe del in nalog.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 10 dni po poteku roka za prijavo.

SLOVENIJALES MONTAŽNA GRADNJA »SMREKA«, p.o.

Gornji grad

Komisija za delovna razmerja na podlagi 8. člena pravilnika o delovnih razmerjih objavlja prosta dela in naloge

FAKTURIRANJE IN KORESPONDENCA

(za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji:
— zahteva se V. stopnja znanj administrativne ali ekonomske smeri
— delovne izkušnje 6 mesecev

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov Slovenijales MONTAŽNA GRADNJA »SMREKA« Gornji grad.

OSNOVNA ŠOLA II. GRUPE ODREDOV MOZIRJE

Osnovna šola Mozirje objavlja prosta dela in naloge čistilke za podružnično šolo Rečica ob Savinji za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Pogoj: končana osnovna šola.
Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi na Osnovno šolo Mozirje.

Frizerski salon

»MANJA«
Ljubno ob Savinji

zaposli frizerko
z delovnimi izkušnjami.
OD po dogovoru.

GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE TOZD GOZDARSTVO GORNJI GRAD

Na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 7. 3. objavlja javno licitacijo za naslednja osnovna sredstva:

1. Traktor IMT 558
brez vitle z varnostno kabino

2. Vrtalni stroj Pionyer
brez svedrov

Licitacija bo v soboto 15. 4. 1989 ob 13.00 uri pred poslovno stavbo TOZD GOZDARSTVO GORNJI GRAD.
Kupec plača pred licitacijo 10% varščine pri blagajni TOZD.
Prometni davek plača kupec.
Po nakupu blaga reklamacij ne upoštevamo.

Gozdno gospodarstvo Nazarje

Gozdno gospodarstvo Nazarje, Delovna skupnost skupnih služb, Nazarje 22, objavlja po sklepu delavskega sveta DSSS

Javno licitacijo
za prodajo:

IMV kombija, leto izdelave 1983, vozen, registriran.
Izklicna cena 6,000.000,— din

Javna licitacija bo v soboto, 15. aprila 1989, ob 12. uri v Nazarjah 22 (sedež DSSS — GG Nazarje). Licitacija bo potekala po sistemu »videno — kupljeno«, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Prometni davek plača kupec posebej.

GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE

Delovna skupnost skupnih služb
Delavski svet

Na podlagi statutarnega sklepa Delavski svet DSSS razpisuje dela in naloge

1. vodja komercialnega sektorja

pogoji: najmanj višja izobrazba gozdarske ali ekonomske smeri
5 let delovnih izkušenj

2. vodja plansko-analitskega sektorja

pogoji: najmanj višja izobrazba gozdarske ali ekonomske smeri
5 let delovnih izkušenj

Poleg zahtevanih pogojev strokovne izobrazbe in delovnih izkušenj morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da s svojim celovitim strokovnim delom ter moralnim zgledom bistveno prispevajo h krepitvi in razvoju samoupravnih socialističnih odnosov
— da imajo ustrezne organizacijske sposobnosti in so uspešno opravljali dela in naloge v preteklem obdobju

Mandat traja 4 leta.
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj v 15 dneh od objave razpisa na naslov:
GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE
Delovna skupnost skupnih služb
z oznako »za razpisno komisijo«
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi Delavskega sveta DSSS.

MERCATOR ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA MOZIRJE

razpisuje
za šol. l. 1989/90 naslednje štipendije:

Usmeritev	Število štipendij	Stopnja zahtevnosti
1. prodajalec	**2**	**IV.**
2. kuhar	**2**	**IV.**
3. avtomehanik	**1**	**IV.**
4. voznik avtomehanik	**1**	**IV.**
5. kmetijski tehnik	**1**	**V.**
6. dipl. kmet. inženir	**1**	**VII.**

Prosilci za štipendijo morajo prijave na obrazcu DSZ 8,40 — SPN — 1 (vloga za uveljavljanje socialno varstvenih pravic) vložiti v splošnem sektorju do vključno 30. 6. 1989.
Prosilci naj k prijavi za štipendijo priložijo še:
— potrdilo o vpisu v šolo
— fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo visokošolske OZD o opravljenih izpitih.

Branko Rupnik med igro svojih varovancev

»Rad prenašam znanje na mlade«

Na naši šoli deluje precej izvenšolskih dejavnosti. Nekatere dejavnosti imamo ob četrtkih 5. učno uro, nekatere pa v popoldanskem času

Mnoge izvenšolske dejavnosti na naši šoli vodijo zunanji sodelavci, med njimi tudi tov. Branko Rupnik, ki vodi namiznoteniški krožek. Z njim smo naredili intervju. Vprašali smo ga različne stvari. Na naša vprašanja nam je prav rad odgovoril.

Zakaj ste se odločili, da vodite na naši šoli namiznoteniški krožek?

Že prej, preden sem prišel na Ljubno, sem poučeval namizni tenis v drugem kraju. Ko sem prišel na Ljubno, sem si mislil, zakaj ne bi poskusil tudi tukaj.

Kako igrate sami?

Sam zdaj ne igram več, mogoče včasih z učenci. Zdaj igram slabo, ker pač ne treniram.

Kdaj ste začeli igrati namizni tenis?

Igrati sem začel s 14. ali 15. leti, ko sem hodil v srednjo poklicno šolo.

Ali vam je všeč, da ste mentor?

Seveda, rad poučujem učence, ker želim znanje prenesti na druge. Škoda bi bilo, če bi na primer ta krožek ne deloval.

Kako ste zadovoljni z učenci, ki obiskujejo krožek?

Učencev v krožku je 13. Moti me, ker se nekateri vpišejo le za kratek čas in mi potem niti ne sporočijo, da ne bodo več obiskovali krožka. Nasplošno pa so učenci pridni, seveda pa bi najraje imeli takšne mize, ki bi se same pripravile in potem tudi pospravile. Nekateri učenci so talentirani in dobro igrajo. Ti bi gotovo potrebovali več treninga, saj je ena ura na teden za sposobne učence premalo.

Ali se učenci udeležujejo tudi tekmovanj?

Se, a res je, da se zadnja leta organizatorji občinskih tekmovanj niso potrudili in zato tudi ta leta ni večjih uspehov. V prejšnjih letih so bili fantje tudi občinski prvaki. Mi sami pa vsako leto priredimo šolsko prvenstvo, ki se ga udeleži veliko število tekmovalcev.

Ali učenci redno obiskujejo krožek?

Nikoli ne pridejo h krožku vsi učenci, pa je tako tudi prav, ker imamo premalo teniških miz na razpolago. Je pa tudi tako, namizni tenis je bolj jesenski in zimski šport, zato je takrat tudi največ članov. Nekateri pogrešajo namizni tenis poleti, med počitnicami, pa nimajo možnosti, ker je šola zaprta.

Ali ste z opremo zadovoljni?

Velika škoda je, da imamo zelo slabo in staro opremo. Mize se že majejo, loparji pa so že tudi zelo slabi. Večkrat sitnarim, tovariš ravnatelj me razume, a ni denarja.

Tovariš Branko Rupnik, hvala za intervju in želimo vam še veliko uspeha pri delu z mladimi.

Alenka Rakun
Novinarski krožek
Osnovne šole Ljubno ob Savinji

STANOVANJSKA ZADRUGA »MOJ DOM« MOZIRJE

objavlja
prosta dela in naloge

FINANČNO KNJIGOVODENJE

Pogoji:
— višja ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri
— 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na finančnem področju z znanjem strojnega knjiženja
— poskusno delo — 3 mesece

Kandidate vabimo, da prijave na objavo pošljejo na naslov: DO KUMUNALA MOZIRJE, 63330 Mozirje in sicer v roku 8 dni od objave, vendar najkasneje do vključno 1. 4. 1989.
Ob izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po seji pristojne komisije.

KRAJEVNA SKUPNOST SOLČAVA

razpisuje na osnovi sklepa Sveta KS z dne 15. 3. 1989

JAVNI RAZPIS

za zbiranje ponudb za oddajo kampa v Logarski dolini v najem za dobo osmih (8) let pod naslednjimi pogoji:
1. **Kandidat mora dostaviti dokazilo o opravljanju del in nalog s področja turistične dejavnosti**
2. **Predložiti program in dokazilo o finančnih možnostih za investicijska vlaganja za nadaljnjo gradnjo kampa**
3. **Predložiti program dejavnosti za uspešno poslovanje kampa**

Kandidati morajo predložiti pisna dokazila, navedena v razpisu do 10. 4. 1989 na naslov KS Solčava.

Kandidati bodo o odločitvi obveščeni deset dni po končanem razpisnem roku.

Martin Aubreht

urarstvo

63330 Mozirje

Popravila:
— vseh vrst ur, budilk, ročnih in stenskih ur
— LCD in LET sistemov
— vseh vrst očal

Novo:
— čiščenje in popravilo daljnogledov — mono in dvogledov

Se priporočamo!

Šesti vrh sveta osvojen (3. del)

Potem pa mu še obljubi, da mu pride nasproti pod steno, »Sedaj pa le brž dol«! Tone napolni nahrbtnik z najnujnejšim, pridruži se mu sirdar in oditeta v hladno noč. Zjutraj okoli sedmih pridejo vsi trije v bazo. Iztoku čestitamo za dosežen vrh, kljub velikim naporom izgleda še kar dobro. Pri kosilu mu kuhar naredi torto, ki jo z velikim veseljem pomagamo pospravljati s krožnika vsi, ki smo v bazi. Ta dan sta Viki in Jože postavila tabor štiri na višini 7500 m. Naslednji dan je padal sneg, na gori je pihal močan veter, zaradi tega sta bila fanta v najvišjem taboru priklenjena v šotor. Jutro je bilo bolj obetavno in sta odšla proti vrhu. Iz naše smeri sta pod skalami prečila desno na smer prvopristopnikov in po njej nadaljevala proti vrhu. Prvi je prišel na vrh Viki Grošelj, zanj je to že peti osemtisočak. Uro in pol za njim pride na vrh Jože Rozman, zanj je to prva himalajska odprava in prvi osemtisočak. Viki je sestopil v tabor dve, Jože pa v tabor štiri. Roman in Blaž sta iz enke prišla v bazo in pravita, da se tam gori ne da počivati. Z Markom sva dva dni že počivala in sva lahko začela z zadnjim vzponom proti vrhu. Tone pravi, »Da bosta dobro zastopala Evropo.« Koliko stvari je povedal s temi besedami, je težko povedati. Star gorniški rek pravi »Dva metra pod robom stene si še vedno bližje tlom kot vrhu«.

Ko sva na enki in se odpravljava proti dvojki, opaziva opotekajočo postavo, ki se počasi bliža. Bil je Viki, zelo utrujen, a srečen zaradi vrha. Ko se bližava taboru dve, opaziva Jožeta pod trojko v prečnici. Hodi zelo počasi, tako da se kar bojiva, da ni z njim kaj narobe. Ob sedmih pride v tabor dve, dava mu čaj, potem nadaljuje naprej proti enki. Po radijski postaji naprosiva Romana, da mu gre nasproti z baterijo na ledenik predvsem zaradi orijentacije. Posvetiva se kuhanju, danes lahko še veliko jeva, višje ima človek še manj apetita kot tukaj in tudi prebava dela zelo počasi in nepopolno.

Preveč težka je senca te stene, da bi pred njo lahko ostala hladna. Strah naju je dva tisoč metrov visoke stene, izrednih naporov in neštetih nevarnosti. Vendar je volja po vrhu močnejša od vseh človeških slabosti. Okoli šeste ure se začneva vzpenjati ob vrveh proti taboru tri, do kamor so vrvi tudi napete. V šotor vrževa plezalna pasova in takoj odideva naprej proti štirici. V nekaj urah nama uspe skuhati juho in liter čaja. Čas od triindvajsetih do dveh zjutraj mine v dremanju in masiranju premraženih nog. Potem skuhava skodelico čaja, pojeva nekaj evrokremov in piškotov. Do pol petih sva nared za odhod proti vrhu. Prižgeva čelni svetilki in odideva v temo. Gaziva v loku proti desni navzgor, večkrat ugasneva svetilki, da se lažje orientirava po vršnih skalah in koluarju, v katerega morava priplezati. Snežne razmere so zelo slabe, gaziva sneg, ki ga je čez koleno, v slabših primerih do pasu.

Ko neizmerno lepe barve naznanijo konec noči in začetek novega lepega dne, sva že v vršnem koluarju. Tu so razmere še slabše, tri korake naprej, dva nazaj. Marko spleza prvi čez opast, jaz zabijem cepin čez opast v trdo podlago, nekaj časa iščem trdno oporo za noge, pa je vse tako mehko. Marko me prime za nahrbtnik in me potegne iz nerodnega položaja. Med osemtisočaki ni bolj položnega vrha kot je Čo Oju. Ko sva že iz stene, porabiva do vrha za 50 višinskih metrov dobro uro. V steni vetra ni bilo, tukaj pa je pravi orkan po izkušnjah vem, da piha najmanj toliko kot pri nas burja, to pa je od 60 do 70 km/h, pri -35 do -40 stopinj Celzija je to fantastičnih -70 stopinj, ki jih čuti človekovo telo, če bi bilo golo.

Na vrh stopiva oba hkrati točno opoldan. Fotografirava panoramo, drug drugega in reklamo za tiste, ki so pripomogli k temu velikemu uspehu. S sabo imava radijsko postajo, vendar je preveč mraz, da bi poklicala bazo. Koluar je res zelo strm, zato se odločiva za sestop po Tichyjevi smeri, pod skale, potem pa desno čez greben na našo smer. Tukaj so razmere za plezanje idealne in se zato zelo hitro spuščava. Iz tabora štiri se oglasiva v bazo. Tone, ki je pri radiu, sprašuje, če sva bila na vrhu. Zdi se mu, da sva bila neverjetno hitra. Potem ga skrbi, če sva kaj pomrznjena. Pri taboru tri srečava Romana in Blaža, ki iz tabora dve plezata v tabor štiri. Iz šotora vzameva plezalna pasova potem se pripneva na vrvi in se ob njih spuščava v dolino. V snežni luknji tabora dve si snamem rokavice in prebledim. Sredinec in prstanec desne roke sta do prvega členka modra. Marku povem slabo novico, on me pa opozori na bel nos. Imam še dovolj časa da sestopim v prvi tabor do noči. V šotoru ni nikogar, skuham si kompot in čaj ter zraven pojem še aspirin. Kljub skrbi za prste zaradi prijetne toplote in utrujenosti zaspim kot ubit.

Zjutraj si stalim led, v katerega se je spremenil čaj čez noč, potem nadaljujem sestop v bazo. V bazi jih presenetim pri kosilu. Ko pokažem ozeble prste zdravniku in ostalim, ki so videli in imeli marsikatero ozeblino, pravijo, da ni bojazni zanj. Popoldan pride v bazo še Marko. Vsi skupaj napeto spremljamo vzpon zadnje naveze na vrh. V tabor štiri pride prvi Blaž, ki se takoj oglasi po radiu. Pove, da je Roman pomrznil v nos in padel petnajst metrov in zaradi tega težje hodi. Čez nekaj časa se oglasi Roman. Najraje bi ostal kar v tem taboru. Tone mu z vso avtoriteto skoraj ukaže sestopiti. Za zvezo se zmenijo čez pol ure. Čez pol ure ni bilo od vršnje naveze nobenega glasu. Po približno eni uri se oglasi Blaž. Pove, da sta pospravila tabor štiri, sedaj podira šotor tabora tri, Roman pa se že spušča ob vrveh proti dvojki. Vsi si odahnemo, sedaj se jima nima več kaj zgoditi.

Niti največji optimist si kaj takega ne bi upal napovedati. Ko smo odšli od doma, smo imeli s sabo fotografijo nekega popotnika skozi Tibet, na kateri se vidi zgornja tretjina stene, ostalo steno ni videlo veliko ljudi ali celo nihče. Sočasno z nami sta prišla na ogled stene dva japonska alpinista, ki nameravata v tem letu organizirati alpinistično odpravo v to steno. Pri odhodu sta nam dejala »Želimo vam srečo in upamo da stene ne boste preplezali«. Torej je bil to zadnji vlak za pionirsko delo v severni steni šeste najvišje gore na svetu.

RADO NADVEŠNIK

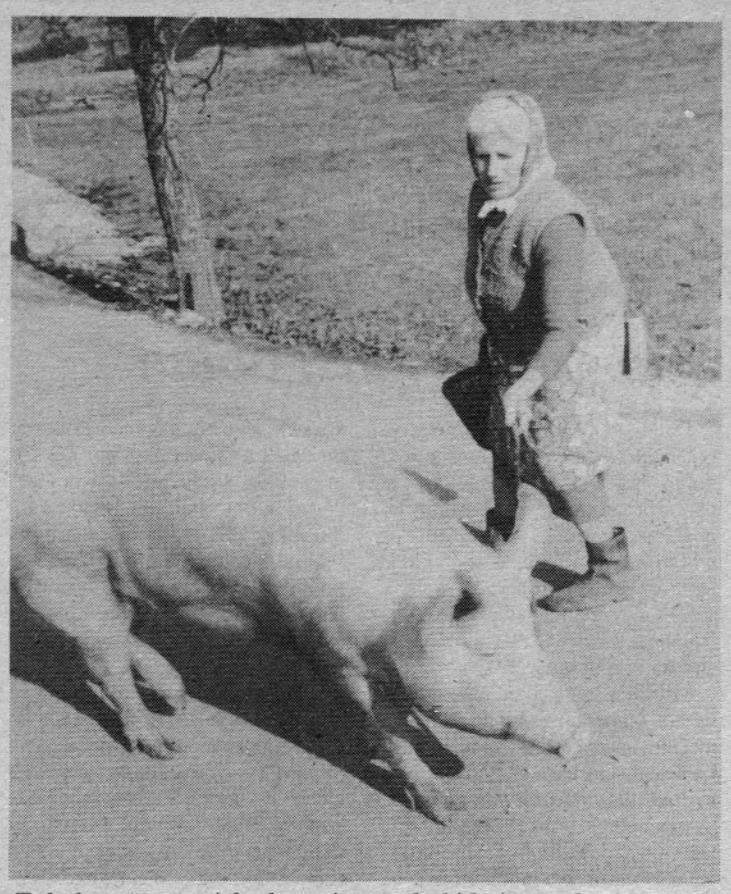

Takole se žene pujsko k merjascu, da bi kaj »ratalo«.

Strelske novice

Občinska strelska zveza Mozirje je v mesecu februarju izvedla občinsko tekmovanje z zračno puško za ZLATO PUŠČICO, ki se ga je udeležilo 10 najboljših strelcev iz osnovnih organizacij.

Zmagal je Žehelj Dušan iz sekcije Bočna s 538 krogi, drugi je bil Petrin Pavel iz OSO Mozirje s 522 krogi, tretji pa Žohar Jure iz Bočne s 517 krogi. Vsi trije so s tem rezultatom dosegli normo za uvrstitev na regijsko tekmovanje za Zlato puščico.

Tekmovanje je vodil Ermenc Marjan iz Lok, ki je kot prvi v občini uspešno opravil pred kratkim izpit za zveznega strelskega sodnika.

Dne 5. 3. 1989 pa je bilo izvedeno tekmovanje z zračno puško ob DNEVU ŽENA. Zmagala je Žehelj Manuela iz Bočne, pred Vodlan Marijo iz Ekroja in Dolinar Gelco prav tako iz Elkroja.

B. K.

Mozirski pionirji v polfinalu

Po osvojitvi občinskega prvenstva v košarki za starejše pionirje so se učenci OŠ Mozirje uvrstili na medobčinsko prvenstvo, kjer so se pomerili s šaleško selekcijo (reprezentanca velenjskih šol) in zmagali z rezultatom 42:40.

Ta zmaga jim je omogočila sodelovanje na četrtfinalnem turnirju za republiški pokal. Tudi tu so bili učenci OŠ Mozirje uspešni in se uvrstili v polfinale. Izgubili so tekmo s Slovanom z rezultatom 80:66, premagali pa so vrstnike s Ptuja z rezultatom 67:55.

A. Š.

Mesečne uganke v knjižnici

Že četrto leto zapored pripravljamo v naši knjižnici mesečne uganke. Te uganke se nanašajo na različne teme, od kulture, športa, glasbe, literature in književnosti.

Sprva so bile te uganke namenjene predvsem učencem višjih razredov osnovne šole, v letošnjem letu pa smo pričeli pripravljati tudi uganke za učence nižjih razredov. Te so lažje in predvsem s področja literature in književnosti. Iz leta v leto več učencev sodeluje pri reševanju, ob zaključku vsake uganke pa pripravimo tudi žrebanje. Novost je ta, da smo letos pričeli sodelovati z TRGOVSKO DELOVNO ORGANIZACIJO »SAVINJA« — PAPIRNICA Mozirje, ki vsakemu izžrebancu poklanja lepo darilo. Za to sodelovanje smo jim tako knjižnica, kot mladi reševalci mesečnih ugank hvaležni in jih prosimo za sodelovanje tudi v naprej.

Poleg tega, da pripravimo žrebanje, pa vsako mesečno uganko tudi točkujemo in točke zbiramo skozi vse leto. Ob koncu leta točke vsakega reševalca seštejemo in zmagovalec je tisti, ki zbere največje število točk. Tudi ta je nagrajen z lepo knjižno nagrado. Namen reševanja mesečnih ugank je predvsem v tem, da se učenci seznanijo s priročno zbirko naše knjižnice (uporaba leksikonov, enciklopedij, slovarjev in drugih priročnikov) in da si širijo svoje znanje na lahkotnejši in neobvezen način.

Vladka Planovšek

Izšlo Denarništvo v Celju Aleksandra Videčnika

O najnovejši knjigi Aleksandra Videčnika je mogoče izreči le pohvalne besede. Kot nekdanji bančni delavec si je pisec zdaj, ko je upokojen in potem ko je odložil uredništvo Savinjskih novic, zadal poleg vseh drugih (samo)zadolžitev še nalogo, da oriše zgodovino denarništva v Celju od začetkov, to je srede prejšnjega stoletja, skoraj do današnjih dni, ko v Celju ostaja Ljubljanska banka tako rekoč edina.

Knjiga nas s slikami vred prestavi v pretekle čase. Slovenci v Celju in okolici so se morali gospodarsko osamosvojiti, če so hoteli vsestransko tekmovati z Nemci. Tu lahko prav nazorno vidimo, kako je bančništvo (bolj kot ostali segmenti družbe) pod nenehnim udarom politike (in oblasti), ki ji pravzaprav tudi služi, saj si izpeljave večjih političnih nalog (tudi na prvi pogled čisto tržne naložbe so — še vedno? — požegnane od politikov) ne moremo misliti brez velikih količin v banki zbranega denarja. (Kaj bi bila npr. Gorenje Körting ali Agrokomerc brez taiste Ljubljanske banke, skozi katero se pretakajo naše plače in kjer imamo skrite svoje devize!) Udarci po bankah se vidijo ob svetovnih vojnah, ko je prihajalo do zamenjav denarja, pri katerih je navsezadnje bil najbolj prizadet varčevalec, ob krizah, kakršna je bila tista v tridesetih letih tega stoletja, ali pa ob splošnem gospodarskem propadu, kakršnega doživljamo ravnokar. Knjiga pripoveduje, da miru v bančništvu ni bilo kaj prida nikoli in da se ga tudi vnaprej ni treba veseliti, kar je napovedano v preglednicah bolj proti koncu.

Tako lahko imamo Videčnikovo knjigo tudi za dokument o tem, v katerih denarnih zavodih vse so naši predniki hranili svoj denar in kaj se je potem v različnih časih godilo z njim. Komajda ima kaka lokalnozgodovinska študija o bančništvu (in take so silno redke!) toliko zbranih podatkov kot pričujoča.

Knjigo Aleksandra Videčnika Denarništvo v Celju od hranilnice do banke je na 88 straneh izdala Ljubljanska banka, Splošna banka Celje.

Peter Weiss

Morda vas bo zanimalo...

V starih časih je bilo oskrbovanje večjih naselij, kot so mesta, trgi in podobno, dokaj zahtevna naloga. Posebno velja to za mesta, ki niso imela kmetijskega zaledja. Šlo je za redno preskrbo z živili, še bolj pa so ljudje mestnih naselij potrebovali razne druge potrebščine za vsakdanjo rabo. Vse to je treba razumeti in si predstaviti v razmerah, ko je edina prometna zveza med kraji bila konjska vprega.

Znano je, da so že Rimljani gradili urejeno mrežo cest, po katerih so prevažali tovore in usmerjali vojaštvo. V srednjem veku se je zaradi že znanih okoliščin marsikaj poslabšalo, tako je tudi redna oskrba postala trd oreh za marsikatero naselje. Res, da so ljudje vedno urejali večja naselja v bližini cest, vode in obdelovalnih površin, vendar pa vse to ni zadoščalo za blagovni promet, ki se je razvijal med deželami, pokrajinami, državami.

Tako je torej jasno, da so si srednjeveška mesta prizadevala usmerjati promet skozi svoja središča. Na ta način so imela dohodek od mitnin in tudi oskrba se je zagotavljala. Da pa bi imela mesta tudi določene pravice na blago, ki je potovalo mimo njih, so uveljavljali posebno pravico »skladovno« imenovano. Ta pravica je bila še najbolj znana v nemških mestih, kjer so to imenovali »Stapelrecht«, kar pomeni v našem prevodu skladovno pravico. Ta je dajala nekaterim mestom pravico do ponudbe blaga, ki je potovalo skozi njihovo območje, blago je ponekod moralo biti tri dni na voljo meščanom, šele nato je smelo nadaljevati trgovsko pot.

Kot zatrjujejo naši zgodovinarji, je nam najbližje mesto Kamnik, uveljavljalo takšne pravice.

Seveda je jasno, da je za tiste čase pomenila takšna pravica nekega mesta velik gospodarski napredek in zagotovljeno oskrbo. Zato so številna mesta strogo uveljavljala to pravico, tudi če so bila nekaj milj oddaljena od prometnice. Kot navajajo podatki v leksikonu (Brockhaus Konversations-Lexikon, Leipzig 1903) je ta pravica spričo drugačnih prometnih razmer v 19. stoletju prenehala veljati.

A. Videčnik

Rekordno število košarkarjev

Občinski sindikalni svet Mozirje preko svoje komisije za šport in rekreacijo že vrsto let uspešno organizira tekmovanja v različnih športnih panogah. Za izvedbo posameznih panog pa so zadolžene različne delovne organizacije. Tako je že nekaj let zadolžena za organiziranje občinskega sindikalnega prvenstva v košarki DO Ž. R. KOVINARSTVO.

Tako smo se zbrali v petek, 24. 2. 1989, v telovadnici OŠ Gornji grad, katera ima najboljše pogoje za izvedbo takšnega tekmovanja. Bila je rekordna udeležba OOS, saj je bilo na tekmovanju 15 ekip iz OOS iz naše občine. Nastopile so naslednje ekipe: SAVINJA Mozirje, ZKZ Mozirje, SO Mozirje, Delavci pri obrtnikih, VEGRAD TOZD GRADBENIK Ljubno, GLIN Nazarje je imel dve ekipi, SMREKA Gornji grad, MGA Nazarje, GG TOZD TRANSPORT Nazarje, PM Mozirje, ELKROJ Mozirje, GG DSSS Nazarje in ŽELEZARNA RAVNE TOZD KOVINARSTVO Ljubno, ki je nastopilo tudi z dvema ekipama. Ker je bila rekordna udeležba, so se skupno dogovorili z organizatorjem, da se ekipe razvrstijo v tri skupine po sistemu izpadanja. Čas igranja je bil dvakrat po 10 minut. Rezultati so bili naslednji: ZKZ:SO (18:24), Delavci pri obrtnikih:VEGRAD (17:5), GLIN II:KOVINARSTVO II (26:15), SMREKA:MGA (27:11), SAVINJA:GG TRANSPORT (6:25), PM:ELKROJ (18:26), Delavci pri obrtnikih:SO (28:6), GLIN II:SMREKA (26:20), GG TRANSPORT:ELKROJ (15:10), KOVINARSTVO I:Delavci pri obrtnikih (36:6), GG DSS:GLIN II (17:11), GLIN I:GG TRANSPORT (30:17), KOVINARSTVO I:GG DSSS (13:12), GLIN I:GG DSSS (19:15), GLIN I:KOVINARSTVO I (21:19). Vrstni red ekip je naslednji: prva je bila ekipa GLIN I, drugo je bilo KOVINARSTVO I, in tretje GG DSSS itd.

Prav lepo je bilo pogledati te tekme, saj so bile kar na visokem nivoju znanja košarke, glede na to da v naši občini ni kluba za košarko. Vendar je očitno, da je nekaj korenin še ostalo iz časov, ko je obstajal KK GLIN Nazarje. Opozoriti pa je potrebno, da skoraj vsako leto, ko se igra finale, oseba, ki ima veliko košarkarskega znanja in je registriran igralec, skoraj izjalovi s svojimi nešportnimi potezami namen tekmovanja. Sodnika sta svoje delo opravila zelo korektno. Najboljši strelec je bil Andrej Hlačun z 31 točkami, drugi je bil Leon Cajner s 25 točkami in tretji Jerše s 23 točkami.

Zelo pohvalno pa je, da je bilo prisotno točno 100 udeležencev in da se tu srečavamo športniki različnih starostnih kategorij. Razlika med najmlajšim in najstarejšim je bila krepko preko 30 let, zato razmišljanje, da bi občinska tekmovanja v košarki mogoče organizirali v dveh starostnih skupinah, ni odveč.

DANILO DOBOVIČNIK

Učenci mozirske šole pri praktičnem delu na stružnici v okviru tehničnega pouka. Takšna opravila morajo znati tudi dekleta.

IN MEMORIAM:

Petra Erjavec

PETRA ERJAVEC

V hladnem popoldnevu, ki se je nagibal v večer, je tvoja poslednja misel zaplavala med gorami. Tvoje življenje je ugasnilo prav tam, kjer se je pričenjala tvoja ljubezen do njih.

Že majhna deklica si jih občudovala, zvabile so te in prevzele, sčasoma pa si spoznala neustavljivo slo, za katero vemo samo tisti, ki jo okušamo.

Kaj je lepšega kot trenutek, ko po napornem vzponu stisneš prijatelju roko in se srečaš z očmi, tedaj ni več prostora za besede... Obstaja le še najgloblja bit, občutek svobode in zmage duha nad telesom.

Draga Petra, usoda je od tebe zahtevala popolno zlitje z naravo, ki ga v tem trenutku nikakor ne moremo dojeti.

Naj se ti poklonijo v slovo vrhovi Savinjskih planin, zelene trate, osamelci na viharnih pobočjih in skrito cvetje v skalnih razpokah.

Tvoj iskren pogled, nasmeh in prijaznost bomo za vedno nosili v srcih alpinisti Zgornje Savinjske doline.

Za naše narodno gospodarstvo

V prejšnji številki našega glasila smo pisali o položaju Slovencev po marčni revoluciji 1848. V nadaljevanju se kar ponuja oris takratnih prizadevanj slovenskih narodnih mož, da okrepijo slovensko narodno gospodarstvo. Spet lahko poudarimo, da so na slovenskem Štajerskem bile povsem svojstvene okoliščine, ki so silile k osamovajanju gospodarstva. Kapital je bil v rokah tujcev, ki so z njim vplivali na potujčevanje v tem koncu Slovenije.

Da je bilo stanje v štajerskem delu Slovenije tiste čase zares kritično, je razbrati tudi iz pripombe v knjigi dr. Josipa Serneca, Spomini (Ljubljana 1927), ko navaja: »dr. Rechbauer, nemški vodja in nekaj časa predsednik avstrijskega državnega zbora, se je prav zmotil, ko je leta 1865 prerokoval, da v petdesetih letih ne bo več Slovenca na Štajerskem«.

Takratno čitalniško obdobje je sicer pritegnilo vse več naših ljudi k negovanju našega jezika in k njegovemu uveljavljanju, vendar pa je bilo na dlani, da preti sedaj nevarnost tudi s strani tujega denarja, ki so ga usmerjali v tokove svojih interesov, ti pa nikakor niso bili v korist Slovencem.

Že v šestdesetih letih je dr. Josip Vošnjak opozarjal v Slovenskem narodu na to, da nas še tako mile pesmi, ne bodo rešile gospodarske odvisnosti od tujcev. Njegovi pozivi za ustanavljanje hranilnic so ostali brez odmeva, ker je med mnogimi narodnimi možmi prevladovalo prepričanje, da naši ljudje nimajo denarja in je zatorej ustanavljanje narodnih denarnih zavodov preuranjeno. Na takšne pomisleke je Vošnjak odgovarjal, da jih imajo Čehi že izvrstno urejene in da bi se tudi mi morali po njih zgledovati. Ko je kot mlad zdravnik služboval v Šmarju pri Jelšah, je pridobil tamošnje slovensko misleče ljudi za ustanovitev hranilnice. V koledarju Družbe sv. Mohorja je leta 1872 objavil osnutek pravil za narodne denarne zavode. Nemška oblast je ustanovitev hranilnice preprečila, vendar pa je glas o tem že segel v vse kraje Spodnještajerske. Ljudje, ki so drago plačevali posojen denar raznim posrednikom in tujim denarnim zavodom, so kmalu spre videli, da se je treba tudi v tem osamosvojiti.

Tako so pričeli ustanavljati svoje hranilnice po avstrijskem zakonu iz leta 1872, ki je urejal ustanavljanje gospodaskih in pridobitvenih zadrug. Seveda so takšni denarni zavodi imeli omejena poslovna pravila, tako je spadalo v njihov delokrog zbiranje in posojanje denarja. Pa vendar, že to je pomenilo veliko in vsekakor dobre začetke slovenskega denarništva v tem predelu naše domovine. Ko se je kmalu za tem v Celje preselil Mihael Vošnjak, Josipov brat, je pomenil njegov prihod velik napredek pri ustanavljanju sodobnih denarnih zavodov. Kmalu je na njegovo pobudo bila v Celju ustanovljena Zveza slovenskih hranilnic, ki je odslej pomagala pri organiziranju in ustanavljanju hranilnic oziroma posojilnic. Nato je prevzela tudi revizijsko dejavnost in tiskanje svojega glasila Zadruga. Tako so hranilnice prodrle domala v vsako vas. Vsaj miselnost, če že ne tudi zavod!

Že smo opisali ustanovitev hranilnice v Mozirju, zato se tokrat ne nameravamo poglabljati v razvoj slovenskih denarnih zavodov na Spodnještajerskem. Bolj bi radi poudarili boj Slovencev za svojo prvo bančno ustanovo v predelu Štajerske.

Letos mineva 100 let od ustanovitve Južnoštajerske hranilnice v Celju. Okoli njene ustanovitve so se bili težki boji znotraj takratnih oblastnih in skupščinskih organov (Deželni in državni zbor).

Pobudo za ustanovitev slovenskega denarnega zavoda, ki bi imel več pooblastil, kot dosedanje hranilnice, so dali Mihael Vošnjak, dr. Josip Sernec in dr. Ivan Dečko, vodilni narodni možje tistega časa v Celju. Izdelali so pravila in dosegli dovoljenje, kar je razburilo nemške duhove na Štajerskem in tako je prišlo do hudih prerekanj v štajerskem deželnem zboru v Gradcu. Nemci so na vsak način hoteli preprečiti, da bi Slovenci dobili denarni zavod s širšimi pooblastili (bančnimi). Na tem zboru je dr. Sernec odločno zavrnil pripombe tujih poslancev in po dolgem dokazovanju uspel zagotoviti nemoteno poslovanje Južnoštajerske hranilnice v Celju. To, da so slovenske hranilnice imele sedaj tudi denarni zavod za širše poslovanje, je pomenilo velik napredek v narodnem denarništvu in v osamosvajanju našega gospodarstva.

Zanimiva je gonja Nemcev proti uvajanju slovenskega poslovanja v javne urade. Tako je, denimo Štajerska hranilnica v Gradcu odklanjala vloge prosilcev za posojilo, ki so bile napisane v slovenskem jeziku. Nemški poslanci pa so tudi protestirali, ker so nekatera sodišča izvajala vpise v zemljiško knjigo v slovenskem jeziku. Skratka, Slovencem res ni ostajalo drugega kot se postaviti na svoje noge. In prav ustanovitev Južnoštajerske hranilnice v Celju je tudi temeljni kamen naše gospodarske osamosvojitve.

Kmalu po prvi svetovni vojni je postala Južnoštajerska hranilnica podružnica Hranilnice dravske banovine, ki pa ni nikoli skrivala svojega izvora, v vsakem oglasu ste lahko prebrali: ...naslednica najstarejšega hipotekarnega zavoda na bivšem slovenskem Štajerju...

Boj naših prednikov za narodno in gospodarsko osamosvojitev je bilo veliko dejanje, ki se danes le sramežljivo opisuje, ali bolje, če se le da, se mu izognemo. Glede na razmere, v katerih so naši ljudje takrat živeli, pa spada to obdobje med svetle dele naše narodne zgodovine in morali bi o tem tudi več vedeti..., saj le tako bi lahko bili tudi ponosni na svoje prednike, ki so tudi za ceno svojega lastnega obstoja storili več, kot jim je veleval stan...

A. Videčnik

Vinogradi v naši dolini

Danes se čudimo zapisom, ki omenjajo obsežne vinograde v naši dolini. Na nekaterih pobočjih je še danes opaziti sledove nekdanjih vinogradov, ki so bili v okolici Mozirja, na Dobrovlju, v Vimpaslah in kot je ugotovil Franc Hribernik se je v srednjem veku reklo vasi Okonina Vinograd. Gorice so bile tudi v okolici Radmirja in še kje.

Seveda je treba takoj ponasniti, da so bili vinogradi posajeni še z domačimi, necepljenimi trtami, ki jih je kasneje uničila trtna uš. Sedanje sorte trte pač ne bi več uspevale v tukajšnjih podnebnih prilikah. Da je temu tako, potrjuje zapis, ki omenja prizadevanja mozirske hranilnice, ki je na Kolovratu preizkušala razne vrste cepljene trte, pa je zaradi neuspeha pozneje s tem prenehala in vinograde opuščala.

Hribernik omenja neko listino iz leta 1430... »da so podložni kmetje ljubenske in rečiške kotline in iz Zadrečke doline dolžni gorščico (vinsko desetino)... zvoziti v Gornji grad«. Da so gornjegrajskim gospodom vinogradi še zlasti bili pri srcu, dokazuje tudi naslednja vsebina: »Leta 1459 prosi gornjegrajski opat samostanskega zavetnika celjskega grofa Friderika, naj ukrene vse potrebno, da se vknjiži gorščica na vinograde, ki se nahajajo na samostanskem ozemlju, ker se kmetje branijo, da bi samostanu dajali postavno gorščico. Grof je imel mnogo truda, preden je dosegel, da so gornjesavinjski kmetje (podložniki) dali zapisati gorščico na svoje vinograde. V zahvalo za pomoč se je samostan zavezal, da bo vsako leto oddal dvesto veder desetinskega vina celjskemu grofovskemu uradu v Mozirju.«

Iz drugih virov je razbrati, da so pozneje, ko je prišlo do preračunavanja desetine v denarne dajatve (abolicija), gornjegrajski gospodje edino pri vinu vztrajali, da se to odda v naravi in ne v denarju. Če pri tem upoštevamo, da so gospodje vedeli ceniti dobro vino, potem lahko domnevamo, da so naši predniki v teh krajih pridelovali dobro vino.

A. Videčnik

Ljubenski vodni zbiralnik iz leta 1908

Ko so lansko leto v Celju ob 80-letnici tamkajšnjega vodovoda ob slavju kar precej »odprli pipo«, so na Ljubnem ob Savinji na nekaj pozabili. Na dejstvo namreč, da so svoj vodovod gradili istočasno, oba skupaj pa naj bi bila najstarejša na celjskem področju. Velik zbiralnik, na katerem je letnica 1908 jasna priča tega dogodka, je gradil Alojz Širca iz Kamnika, predvsem zaradi tega, ker je menda edini daleč naokrog že znal zidati s cementom, sam vodovod pa je napeljal obrtnik iz Celja. Seveda gre v tem primeru le za glavni vod, saj so le redki na Ljubnem v tistem času imeli vodo napeljano do hiš. Na Ljubnem so namreč imeli v tistem času po trgu razporejenih sedem »tatermanov«. Takšna je domača beseda, prevod pa malo težji. Bile so to, lahko bi dejali javne pipe s koriti, voda pa na voljo vsem krajanom. Zanimiv je še podatek, da so morali dati prispevek za gradnjo glavnega voda vsi tržani, ki so bili od njega oddaljeni okrog 200 metrov, pa tudi dejstvo, da se je otvoritve ljubenskega vodovoda udeležil tudi oblastni predstavnik iz Gradca.

Zgodovina nadaljnjega širjenja vodovodnega omrežja na Ljubnem je seveda polna zanimivih dogodkov, povejmo le, da so novo zajetje zgradili takoj po prvi vojni, ob hitrem širjenju kraja samega in njegove okolice pa so bili potrebni novi zbiralniki in nova zajetja, za katere so poskrbeli v letih 1967, 1973 in 1982 ter v zadnjem obdobju, ker pa že govorimo o tem vodovodu, kot zanimivosti, naj povemo, da se glavna zajetja imenujejo »Podmočan«, morda »Podmočen«, vsekakor pa je ime dovolj zgovorno.

J. P.

Znamenitosti Solčave Janeza Janca

(1. del)

Ko je Johannes Frischauf ob koncu šestdesetih in v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja prihajal v Zgornjo Savinjsko dolino, je v Solčavi, kot izpričuje sam, lahko prenočil le pri župniku Janezu Jancu, kajti gostiln in prenočišč za turiste v Solčavi ni bilo. Ta solčavski župnik, rojen leta 1809, je bil nasploh duša, kakor se ga spominjajo mnogi popotniki: v Solčavi je živel dovolj dolgo (od leta 1847 do svoje smrti leta 1881), da je veliko postoril za razvoj tega takrat še zelo odročnega kraja. Zato se ne smemo čuditi, če ga je Frischauf pritegnil k pisanju dela svojega vodnika Savinjske Alpe, izšlega leta 1877. Torej: tule bo v nekaj nadaljevanjih iz nemščine preveden odlomek z naslovom Znamenitosti Solčave izpod peresa Janeza Janca, takratnega solčavskega župnika, napisan okoli leta 1875 za Frischaufovo knjigo Savinjske Alpe.

Ne da se natančno ugotoviti, kdaj sta nastali župnija v Solčavi in njena cerkev, saj o tem ni na voljo prav starih listin. Te naj bi po izročilu postale plen zubljev ali — kar je verjetneje — še ena žrtev nekdanje nemarnosti do listin.

Zidava cerkve in ustanovitev župnije nedvomno spadata v zgodnje obdobje; cerkev ni mlajša od sosednjih cerkva, ampak raje še starejša. Po tem bi utegnila biti verjetna splošno znana pripovedka, da so k začetku gradnje te cerkve največ pripomogli grofje Celjski. Po izročilu naj bi se namreč nekateri člani te mogočne grofovske družine pred vojaškimi napadi zatekali sem gor ali pa prihajali na lov na divjad — in tu naj bi se začasno zadrževali.

Za to bivanje govorijo naslednja dejstva. Visoko v gorah, nad strmimi skalami, leži velika kmetija, ki se po domače imenuje **Knez,** kar lahko pomeni tudi grof. »In tu,« tako se hvalijo še današnji lastniki, »so pred nami stanovali člani družine grofov Celjskih, ki so se največkrat zatekali sem.« — Vas se lahko zahvali svojemu nastanku cerkvi, pod katero se nahaja; kajti hiša, ki leži tik ob dolgih stopnicah, ki vodijo iz vasi k cerkvi, nosi še iz davnih časov hišno ime **Vitez,** ki ga lahko spremljamo v zemljiških knjigah, druga, prejšnji nasproti na vaškem trgu nekoliko povprek ležeča pa ime **Viteži,** tj. manjši vitez. V prostem času si radi pripovedujejo, da naj bi v teh dveh hišah stanovala služabnika, ki so ju grofje Celjski poplemenitili; kot izvidnika in stražarja naj bi še pravočasno poročala o neprestani nevarnosti napada poveljnikom, ki so živeli v visokih Alpah.

Cerkev je zgrajena povečini v gotskem slogu, njeno visoko starost pa potrjuje naslednje dejstvo.

Pred časom je bilo treba pri popravilu nekih vrat odbiti del gotskega loka; z največjo muko je le uspelo odkresniti nekaj kosov kamnine, ki je bila podobna močneje žgani opeki. Po oceni zidarskega mojstra so vsi gotski loki in police narejeni iz take kamnine. Po zagotovilu njega in drugih izvedencev pa se taka — skoraj opečnato rjava — kamnina ne pojavlja ne v bližnji ne v daljni okolici. Zaradi te gotske gradnje so jo torej morali prinesti od daleč, morda iz okolice Celja ali izpod Celja. Za to pa samo moči tukajšnjih prebivalcev — posebno še pri takratnem pomanjkanju vsakršne vozne poti — gotovo niso zadoščale. Mogočnikom iz Celja torej pripisujejo, da so priskrbeli gradbeni material. Poleg tega je pri tej cerkvi obstajala ustanova grofov Celjskih, ki je pozneje prešla v posestvo Novo Celje; okoliščine tega opravičujejo domnevo, da je šlo za posebno podporo grofov Celjskih cerkvi. Žal je ta ustanova v mnogih viharjih časa popolnoma izginila.

Iz povedanega lahko z gotovostjo zaključimo, da je to gorsko področje imelo prebivalce že pred davnimi časi, še posebno pa vse to kaže na sivo starost cerkve.

Zelo visoko starost cerkve in same župnije nadalje čisto jasno dokazuje prepis posvetilne listine več oltarjev in same cerkve v Solčavi. Napravil ga je nekdanji župnik v Mozirju in sedanji kanonik v Mariboru Ignac Orožen, listina pa je bila najdena v graščini Gornji Grad. Prepis listine je bil dobrotljivo predan semkaj (v Solčavo) in v mnogih pogledih ni bil nikoli dovolj upoštevan. Listina sama je bila napisana v Gornjem Gradu na praznik sv. Jakoba apostola leta 1485.

Uvod in prevod
PETER WEISS

Ko so še prevladovali vprežni vozovi na cestah, je bilo v dolini kar nekaj kovačij, ena takih je na sliki. Gre za kovačnico v Okonini (Prica). Slika je posneta okoli leta 1933.

Veterinarsko dežurstvo

20. 3. do 36. 3. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-179
27. 3. do 2. 4. Šturm Bojana, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-017, 857-722
3. 4. do 9. 4. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
10. 4. do 16. 4. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
17. 4. do 23. 4. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-179

Dežurna služba Elektro Celje Nadzorništvo Nazarje za mesec april 89

Od 27. 3. do 2. 4. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 3. 4. do 9. 4. Jeraj Franc, Prihova, tel. 831-910
Od 10. 4. do 16. 4. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 17. 4. do 23. 4. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
Od 24. 4. do 30. 4. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877

V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije.

Kino »Dom« Mozirje v aprilu

1., 2. BRATA PETARDI — francoski film — akcijska komedija
Glavne vloge: Gerard Lanvin, Jacques Villeret Josiane
6. OBSOJENI — jugoslovanski film — akcijski
Glavne vloge: Rade Šerbedžija, Mira Furlan
8., 9. PEKLENSKI TABOR — ameriški film — vojni
Glavne vloge: Tom Skerritt, Lisa Eichhorn
13. SKAUT — nemški film — vestern
Glavne vloge: Gojko Mitić, Klaus Manchen
15., 16. JUTRO NASLEDNJEGA DNE — ameriški film — drama
Glavne vloe: Jane Fonda, Jeff Bridges
22., 23. MADRIDSKA ZVEZA — ameriški film — akcijski
Glavne vloge: Michael Pare, Tawny Kitaen
27. IGRA V PODZEMLJU — ameriški film — kriminalka
Glavne vloge: Tom Hulce, Mary Elisabeth Mastrantonio
29., 30. HIŠA OB PROGI — jugoslovanski film — drama
Glavne vloge: Ljubiša Samardžić, Dušica Žegarac

Kino »Jelka« Nazarje v aprilu

1.—2. VRNITEV NOVAHO GROMA, ameriški film — akcijski
5. PERISOV NORI DAN, ameriški film — komedija
8.—9. MESIJA, angleški film — spektakel
12. NOČI GOSPE SIMONE, italijanski film — erotični
15.—16. TEKS VILLER, italijanski film — vestern
19. DUH PORNO ZVEZDE, ameriški film — komedija
22.—23. SMRTONOSNI POSLANCI, ameriški film akcijski
26. UJETNICE, ameriški film — triller
29.—30. ŽIV ALI MRTEV, ameriški film — triller

Kino »Ljubno« v aprilu

1. — 2. IV. BARVA DENARJA — ameriški film, drama (4)
9. IV. MIŠEK VELIKI DETEKTIV — ameriški film, risanka — otroški kino (4)
8. — 9. IV. ŠEFOVA ŽENA — ameriški film, komedija (2)
15. — 16. IV. ŠTRAJKER — ameriški akcijski film
22. — 23. IV. AMERIŠKI NINDŽA II. — ameriški akcijski film (3)
28. IV. POSEBNA ŽENSKA — trda erotika, nočni kino
27. — 29. IV. NOČ KOMETOV — ameriški znanstvenofant. film
30. IV. MAJA IN VESOLJČEK — otroški kino

Številka v oklepaju pomeni oceno, ki jo je film prejel pri pregledu na skupnem programskem svetu kinematografov Slovenije.

Matična kronika za mesec februar 1989

SMRTI: Jelšnik Matija, star 54 let, iz Lenarta pri G. gradu 15, Jeraj Jožef, star 58 let, iz Bočne 77, Žehelj Franc, star 84 let, iz Bočne 112, Fale Peter, star 35 let, iz Dola 21, Reprenšek Franc, star 81 let, iz Tiroseka 9, Štorgelj Stanislav, star 55 let, iz Florjana 15, Ročnik Marija, stara 74 let, iz Savine 50, Furland Frančiška, stara 71 let, iz Planine 6, Skok Alojz, star 39 let, iz Šmartnega ob Dreti 33, Remic Marija, stara 72 let, iz Šmartnega ob Dreti 20, Jordan Martin, star 46 let, iz Šentjanža 30, Čopar Janez, star 80 let, iz Lok pri Mozirju 44, Turk Anton, star 82 let, iz Radegunde 53, Erjavec Petra, stara 22 let, iz Mozirja 203, Podbregar Jože, star 53 let, iz Podveže 7, Plesnik Peter, star 83 let, iz Solčave 63.

Nove knjige v občinski knjižnici

I. LEPOSLOVJE: Čadež: Kontrabant, Wolf: Kasandra, Pesniške zbirke: Pavček: Pijanost, Krstič: Ohranjen v svetlobi, Slovenska muza pred predstolom, Milčinski: Ta svet je pesmi vreden

II. STROKOVNA LITERATURA: Bakše: Ne čakaj na maj, Nenadović: Razgovori s Koćom, Smrtna kazen, Chomsky: Znanje jezika, Guček: Slovenija, zibelka smučanja v srednji Evropi, Oetker: Omake, Vehovar: Kuhinja za krizne čase: sladke jedi, Vehovar: Kuhinja za krizne čase: slane jedi

III. MLADINSKA LITERATURA: Habič: Babičina hiša, Sanchez Ferlosio: Alfanhui, Tisoč zakaj, tisoč zato.

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZDL občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotografska priprava Ciril Sem — Uredništvo in uprava: OK SZDL Mozirje, telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavek, filmi in prelom DIC, tozd Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.